

DOMOVINA

Upravišтво »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica št. 5/II,
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 din, polletno 15 din,
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno
12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.711.

Spominu nepozabnega dr. Gregorja Žerjava

Z lepo žalno svečanostjo je Zveza kulturnih društev v Ljubljani počastila 26. junija zvečer spomin pred 10 leti umrlega svojega ustanovitelja in prvega predsednika dr. Gregorja Žerjava. Veliko dvorano Kazine so napolnili številni prijatelji, znanci in sodelavci rajnega. Na svečanosti je g. St. Bajić v daljšem govoru prikazal duhovni lik dr. Žerjava in njegovo delo. V svojih izjavah je govornik zlasti naglasil: »Dr. Žerjav je bil velik človek, dosledno pošten, žrtvoval se je do zadnjega.«

Posebno ganljiva pa je bila spominska svečanost na Žerjavovem grobu 27. junija, to je na dan desete obletnice njegove smrti. Bil je deževen dan, a proti večeru se je zjasnilo nad Ljubljanskim poljem, kjer spi pri Sv. Križu že deset let ob strani svoje soproge Milene dr. Gregor Žerjav. Kmalu po 18. uri so se začeli zbirati okoli Žerjavove grobnice pokojnikov politični prijatelji in častilci njegovega svetlega spomina. Med njimi so bili številni njegovi osebni prijatelji, a nič manjše ni bilo število neznanih njegovih prijateljev, ki so mu poklanjali svoje zaupanje, ker so verovali vanj prav tako vneto, kakor je on veroval v svoje ideje.

Prišli so na grob svojega očeta tudi vsi trije njegovi otroci ga. Tanja, gđc. Nada in g. Borut, ki jih je moral zapustiti pred deseti leti. Z njimi je bil tudi zet g. dr. Ehrlich. Ob pol sedmih je bilo na obširnem prostoru pred grobnico zbranih okrog 300 ljudi. Visoko nad nebom je zabučal motor letala, s katerim se je prišel poklanjat svojemu dol-

goletnemu šefu in prijatelju dr. Stane Rapse. Nizko nad grobnico se je spustilo letalo in prijateljska roka je vrgla na zadnji dom dr. Gregorja Žerjava šopek rdečih rož.

Grobnica je bila okrašena s cvetjem in lučke so gorele na belem kamenju. Ogromen lovorjev venec, okrašen s trobojko, je izražal spoštovanje in ljubezen Žerjavovih sorcev in sodelavcev do rajnega.

Iz zbrane množice je stopil senator g. dr. Albert Kramer in je izpregovoril nekaj globoko občutenih besed. Naglasil je hudo izgubo, ki je pred desetimi leti s smrtjo dr. Gregorja Žerjava zadela narod in državo, a še posebej naše napredne in nacionalne ljudi. Zahvalil se je v imenu organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke umrlemu voditelju za njegovo zvestobo, za njegovo nemajno vero v moč in zmago napredne in nacionalne misli, za njegovo veliko izvršeno delo. Žerjavov nesmrtni duh vodi danes napredne in narodne vrste, njegova vera v jugoslovensko misel je ostala med nami čista in močna. Ob njegovem grobu obnavljamo prisego zvestobe idealom, katerih zagovornik je bil on. Senator g. dr. Kramer se je ob tej priliki spomnil tudi vseh umrlih sorcev dr. Gregorja Žerjava. Globoko ginjeni so se navzočni pridružili vzkliku: »Slava nesmrtnemu imenu dr. Gregorja Žerjava!«

V večminutnem molku je zbrana množica nato počastila spomin velikega moža. Preprosta, a iskrena spominska svečanost je napravila na vse navzočne najgloblji vtis.

Banovinski svet je obravnaval novi viničarski red

Vprašanje viničarskega reda, ki je bilo predmet podrobne razprave izredne seje banovinskega sveta pred nekaj dnevi, se je o priliki banovinskih proračunskih razprav že ponovno obravnavalo. V zadnjem času pa je postalo posebno pereče in nekateri govorniki so na seji banovinskega sveta poudarili, da je vprašanje viničarjev, ki sestavljajo dobršen del slovenskega ljudstva ob meji, prešlo iz okvira svojega prvotno čisto socialnega značaja na široko nacionalno področje.

Napodlagi po oblastilapo členu 91. finančnega zakona in sporazuma, ki je bil dosežen med zastopniki vinogradnikov in viničarjev 20. aprila v Mariboru, je banska uprava pripravila načrt uredbe, ki v nekaterih važnih zadevah presega doslej veljavni viničarski red, kakor ga je sprejela mariborska oblastna skupščina pred 11 leti. Po banovem poročilu se je razvila živahna razprava.

Ban je v svojem poročilu najprej obravnaval uredbo o službenem razmerju med vinogradnikom in viničarjem. Opozoril je na dozdajšnje zakonodajo o tem vprašanju, na deželna zakona iz let 1886. in 1898. in na mariborsko oblastno uredbo iz leta 1928., ki je v veljavi zdaj, ter omenil njene pomanjkljivosti. Viničarjem so mogli vinogradniki od-

povedati službo brez navedbe razloga vsako leto v prvi polovici avgusta. Minimalne mezde niso bile določene. Vprašanje oskrbe viničarjev za primere bolezni, onemoglosti,

starosti in smrti ni bilo rešeno. Urejeno pa tudi ni bilo vprašanje viničarske usposobljenosti. V takih razmerah se je gospodarski položaj viničarjev slabšal od leta do leta.

Na mariborskem posvetu je bil pred dobrima dvema mesecema dosežen sporazum glede usposobljenosti viničarjev, obveznosti pisane pogodbe, glavnih prejemkov, letnih obračunov, delovnega časa in nadur. Načelno so se sporazumeli tudi o ustanovitvi viničarskega sklada, v katerega naj bi prispevali vinogradniki, ki jim vinogradništvo ni glavni poklic. Ni pa bilo sporazuma o viničarjevi službeni stalnosti, namreč o tem, da bi vinogradnik in viničar za neko vrsto let smela odpovedati pogodbo le izjemno iz razlogov, ki bi se od vsega početka določili.

Načrt uredbe določa na novo: 1. obvezno kvalifikacijo viničarja, ki mora dovršiti vinarško šolo ali devetmesečni viničarski tečaj ali pa biti tri leta zaposlen pri vinogradniških delih in napraviti viničarski izpit; 2. minimalne mezde; 3. službeno stalnost za dobo petih let, vendar se prvo leto smatra za poizkusno dobo, po kateri je mogoče odpovedati pogodbo brez navedbe določenih razlogov; 4. viničarski sklad, iz katerega se bodo črpala sredstva za preskrbo viničarjev v najhujših primerih bolezni, delovne nezmožnosti in smrti in v katerega bodo vplačevali določene prispevke gospodski posestniki vinogradov.

Po banovem poročilu je banski svet takoj prešel k podrobni razpravi o uredbi in posameznih njenih določbah. Razprava je trajala dobri dve uri. Po večini so zagovarjali koristi vinogradnikov in dokazovali, da so nekatere določbe novega viničarskega reda za vinogradnike hude. Protivili so se zlasti petletni pogodbeni dobi, petdesetodstotnemu povšku mezd za nadure, kratkemu delovnemu času in podobnim rečem. Zagovorniki viničarskih koristi so zahtevali, naj se nekatere določbe na korist viničarjev še spremenijo ali vsaj natančneje določijo, tako da jih ne bo mogoče izigravati.

Ban dr. Natlačen se je ob zaključku razprave zahvalil govornikom za nasvete in predloge ter obljubil, da jih bo kar najbolj upošteval pri končni sestavi viničarskega reda.

Malomarnost zakrivi največ prometnih nesreč

Uprava policije v Ljubljani je izdala nastopni razglas:

Z vedno naraščajočim prometom vseh vrst vozil postaja nevarnost za imetje in življenje prebivalstva vsak dan večja. Zgovoren dokaz za to so prometne nesreče, ki se dan za dnem dogajajo po Ljubljani in na deželi.

Kljub temu, da imamo predpise, ki urejajo ves cestni promet, se dnevno opaža, da se prebivalstvo ne drži teh predpisov, bodisi iz malomarnosti, bodisi iz nevednosti. Ves promet je zaradi tega oviran in ogrožen. Posebno malomarni so v izvajanju prometnih predpisov vozniki, ki vozijo po levi strani ali sredi ceste, puščajo svoja vozila brez nadzorstva na cesti, ponoči svojih vozil ne osve-

tljujejo z lučjo in nimajo na vozilih predpisane reflektorne stekla. Kolesarji vozijo vstric, drve neobzirno po ozkih ulicah in klancih, nimajo luči, ne reflektorne stekla na kolesih. Vozači motornih vozil se tudi tam, kjer širina in ustroj ceste ne dopuščata hitre vožnje in pri vožnji skozi naselja ne drže predpisov o dovoljeni hitrosti, preoblagajo svoja motorna vozila, ne zasenčujejo pri srečevanju in pri vožnji skozi mesta žarometov, ne dajejo pri prehitevanju potrebnih znakov ter na križiščih ne posvečajo dovolj pažnje ostalemu prometu. Pešci korakajo brezskrbno po sredi teste posamezne ali v gručah, se ne zmenijo za varnostne znake, hodijo čez ceste, kakor bi se jim sanjalo,

ne upoštevajo za pešce označenih prehodov, postajajo v gruclah sredi ceste in se tam razgovarjajo ter z vsem tem svojim nepravilnim ravnanjem ogrožajo ne samo svojo osebno varnost, temveč tudi ves ostali promet.

V stremljenju, da se napravi vendar že enkrat red na cestah v Ljubljani in po deže-

li, je uprava policije naročila vsem svojim organom, da vse kršilce prometnih predpisov brezobzirno prijavijo zaradi kaznovanja. Prebivalstvo se v lastno korist opozarja, da se natančno pokorava predpisom cestnega reda, ker bodo sicer kršilci najhujše kaznovani.

Dr. Maček je odločno za demokracijo

Na spletke, katerih smoter je, zanesti neslogo med beograjsko združeno opozicijo in dr. Mačkom, odgovarja »Hrvatski dnevnik« v svoji nedavni številki. List zavrača spletkarske nasvete nekih ljudi, ki hočejo prepričati tako beograjsko združeno opozicijo kakor dr. Mačka, da je postalo sodelovanje med njima po razgovorih predsednika Hrvatske seljačke stranke dr. Vladimira Mačka s predsednikom vlade Dragišo Cvetkovićem brezpredmetno in nepotrebno.

»Hrvatski dnevnik« opozarja na to, da ne bi bil dr. Maček že pred razgovori s Cvetkovićem in med njimi vabil beograjske združene opozicije, naj sodeluje pri razgovorih, če ne bi bil polagal izredne važnosti na nje-

no sodelovanje. Drugi očitak, ki naj bi razdvojil dr. Mačka in združeno opozicijo, je ta da je dr. Maček pri svojih razgovorih s predsednikom Cvetkovićem polagal premalo pomena na demokratizacijo našega javnega življenja in uvedbo političnih svoboščin. »Hrvatski dnevnik« pravi, da je »beograjska združena opozicija v tem pogledu lahko mirna in da je v tem pogledu dr. Maček ne bo razočaral, ker ni nič manj odločen v tem vprašanju kakor kdorkoli drug. Dr. Maček se dobro zaveda, da sta vrnitev političnih svoboščin in redno politično življenje potrebna prav tako Srbom kakor Hrvatom.«

Vesti o skorajšnji sklenitvi sporazuma, ki jih prinašajo nekateri listi, »Hrvatski dnevnik« tokrat ni ponatisnil.

Vprašanje plačanih dopustov za kmetijsko delavstvo

Mednarodni urad za delo je začel preučevati vprašanje plačanih dopustov za kmetijsko delavstvo, kar je pereče zaradi tega, ker se čedalje bolj uveljavljajo plačani dopusti za industrijsko delavstvo.

Toda pri kmetijstvu so težave večje kakor v industriji. Že skrajšanje delovnega časa v kmetijstvu predstavlja težavno vprašanje, še nerodnejše pa je vprašanje plačanega dopusta. Težišče je v tem, da se mora najti za dotičnega delavca namestnik za osem do 14 dni. Dninarji tukaj ne pridejo v poštev, ker more izučeni delavca nadomestiti le izučeni delavec. V večjih obratih je težava še večja, ker je treba skrbeti za več namestnikov. Posebno težavno je v mlekarstvu in v

živinoreji, kjer je skoro nemogoče prepustiti živino nevajenim rokam. Lažje bi šlo v manjših obratih, kjer kmetovalec lahko sam vse nadzoruje in, če je potrebno, tudi sam poprime za delo in pomaga.

Iz podatkov mednarodnega urada za delo je razvidno, da že obstoja zakonodaja o plačanih dopustih kmetijskemu delavstvu, vendar skoro samo v državah, kjer prevladuje manjša posest. Prvi pogoj je enoletna zaposlitev pri istem delodajalcu. V nekaterih državah, kakor v Franciji, na Danskem, Finskem in v Rusiji zadostuje že šest mesecev zaposlitve pri istem delodajalcu. Druge države, ki so uvedle podobne ukrepe, so Nemčija, Italija, bivša Avstrija, bivša Češkoslo-

vaška, Holandija, Poljska, Španija, Švedska, Estonka, Mehika, Peru in Nova Zelandija. Iz tega pregleda je razvidno, da gre predvsem za države z manjšimi kmetijskimi obrati in za zelo industrializirane države.

Vprašanje je težavno, kar naglašajo sam mednarodni urad dela.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. V ljubljanski okolici so se trgovali za kg žive teže: voli I. po 5.50 do 6, II. po 5 do 5.50, III. po 4 do 4.50, telice po 4 do 6, krave po 2.50 do 4.50, teleta po 6 do 7 din. V Mariboru so bili voli po 3.20 do 5.75 din.

SVINJE. V ljubljanski okolici so se trgovali za kg žive teže: špeharji po 8.50 do 9, pršutarji po 7 din, v Mariboru so bili svinje povprečno po 6 do 8 din, v Krškem pa špeharji in pršutarji po 6 do 10 din.

MED. V Krškem je bil čisti med po 16 do 20, v ljubljanski okolici pa po 16 din kg.

SIROVE KOŽE. V okolici Ljubljane so bile: goveje po 12, telečje po 16, svinjske po 10 din, v Krškem: goveje in telečje po 7 do 12, svinjske pa po 4 do 8 din kg.

VOLNA. V Krškem je bila neoprana po 16, oprana pa po 20 din kg.

KRMA. V Krškem so prodajali seno po 50 do 80, slamo pa po 25 do 50 din, v okolici Ljubljane pa seno po 90 in slamo po 60 din za 100 kg.

VINO. V krškem okolišu se je trgovalo pri vinogradnikih navadno mešano vino po 3.50 do 5.50 din, finejše sortirano pa po 5 do 6 din liter.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 4. t. m. v devizah (prve številke oficialni tečaj, druge v oklepajih tečaj na svobodnem trgu): 1 angleški funt za 206.02 do 209.22 (za 256.40 do 259.60) din; 100 francoskih frankov za 116.35 do 118.65 (za 144.85 do 147.15) din; 1 ameriški dolar za 43.83 do 44.43 (za 54.59 do 55.19) din; 100 italijanskih lir za 231.75 do 234.85 din; 100 čeških kron za 149.75 do 151.25 din.

Andrej Šolar

ROMAN IZ PREDVOJNIH DNI
PO L. THOMI PRIREDIL B. R.

Kako je mogel ta mož priznati, da je njegov nauk napačen, ko si ga je pridobil po tolikšnem trudu, po tako napornem iskanju? Če pa o tem ni bil prepričan, — kako se mu je mogel odreči?

»Že od začetka ni bil dosti vreden ta nauk,« je rekel Schratt, »in ni škoda zanj. Za moža še manj. Neumna je le ta navdušenost cerkve nad zmago. Malo vzroka ima, da se veseli tega, da ne more pritegniti k sebi nobenega bojvnika več.«

V tej dobi rasti, dvoma in učenja je prišel dogodek, ki je Silvestru obetal temne dni, čeprav se mu je zdela zaradi njega sedanjost tako svetla.

Silvester Markič se je zaljubil v lepo dekle, ki jo je bil srečal doma. Sreča je prijazno sijala v njegovo sobico in ga vabila, da je upiral poglede v daljavo. Mislil je na svetli vrt, kjer je cvetelo najlepše cvetje, kjer je zorelo najlepše sadje...

Zdaj je gradil gradove v oblake, drugega za drugim.

In nobeden teh gradov ni bil podoben tistemu, ki ga je dan za dnem gledala pred svojimi očmi njegova mati.

Nobeden teh gradov ni bil kakor župnišče, z lepim vrtom spredaj in velikimi hlevi zadaj.

V njih ni bilo obokanih hodnikov z oltarčki, gorečih svetilk in svetih podob, ne sob, od koder se je videla cerkev.

Silvestrovi gradovi v oblakih so bili vsi zgrajeni enako, stali so v ozki ulici.

In če jih je gledal, je postal žalosten, pa spet vesel. Tako žalosten, da je dolge dneve hodil okoli brez besede, tako vesel, da je zjutraj s pesmijo na ustnicah šel po stopnicah in se opoldne vrnil pojoč.

In da je marsikateri dan zbežal mimo svoje gospodinje s škaflo za gosli pod rokami, kakor bi bilo vse drugo zanj izgubilo smisel.

»Kam pa tako hitro, gospod Markič?« ga je vprašala gospodinja.

Pri sebi si je pa mislila: »Kako čuden je! Včeraj je bil ves kakor objokan, danes pa je spet pel.«

In potem je vprašala gospoda Schratta: »Dajte, povejte mi, kaj je z njim. Ali vam ničesar ne pove?«

»Ne, gospa, in bojim se, da mi tudi v bodoče ne bo ničesar zaupal. Vse, kar ga boli, skriva.«

»Ali veste, kaj mu manjka?«

»Samo slutim, gospa. Pa je latinsko in glasi se takole:

»Dulce ridentem Lalagen amabo,
dulce loquentem...«

In potem je prišel dan, ko je gospa Zofija Bizjakova, kot prijateljica resničnosti, podrla Silvestrove gradove v oblakih in zaprla vrt blaženosti, kamor je Silvester tako rad zahajal.

In prišel je večer, ko je sedel Silvester

utrujen in izmučen v sobi svojega prijatelja.

Schratt mu je potrkal po ramah.

»Nocoj ste mi hoteli nekaj povedati, ali ne?«

»Da.«

»No, namesto vas bom začel. Ona je hči trgovca Bizjaka.«

»Vem, da jo poznate.«

»Ne samo to. Dekle z lepimi očmi je in se je v zadnjem času zelo zanimala za glasbo.«

»Kako ste mogli zvedeti, da...«

»Ni bilo težavno uganiti. V zadnjem času ste tako radi peli in ste imeli svoje misli zmerom kje drugje, kadar ste prišli k meni.«

»Ali se vam zdi to zelo smešno, gospod Schratt?«

»Resnično občutje ni nikoli smešno.«

»Smešno pa je to, da sem pozabil, kaj sem...«

»Zeenkrat ste samo visokošolec in bodočnost leži še pred vami.«

»Duhovnik ne morem postati.«

»Trenutno mislite nač tako, Silvester.«

»Ni zaradi tega. Že dolgo vem, da se ne morem k temu prisiliti.«

»Ali hočete poslušati moj nasvet?«

»Da, prosim vas zanj. Drugače nimam nikogar, ki bi ga lahko vprašal.«

»Ne smete kar na slepo ustiti svojega študija. Ta semester še hodite na predavanja! Tako preprosto takšna reč ne gre. Še dosti se boste morali boriti.«

»Boja se ne bojim.«

»Ne tako hitro! Vsekako morate vedeti, kaj hočete začeti. Mislim, da ste veliko pametni, da se glede gospodične ne boste vdajali praznim sanjam.«

1 holandski goldinar za 23.36 do 23.74 (za 29.07 do 29.45) din;

Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 464 din. Nemške klirinške marke so bile po 14.30, češke klirinške krone pa po 1.5050 din.

Sejmi

10. julija: Breg pri Ptuj, Dobova pri Brežicah, Puconci, Poljčane;
11. junija: Kamnik;
12. junija: Gornji Tuhinj, Planina pri Raketu, Šoštanj;
13. junija: Planina pri Sevnici, Koprivnica, Litija, Loče pri Poljčanah;
15. junija: Beltinci, Škocijan pri Mokronogu, Šmarjeta pri Laškem, Zdole.

Drobne vesti

= Izplačevanje kuponov obveznic Vojne škode. S 1. avgustom bo Poštna hranilnica s svojimi podružnicami in z vsemi poštami v državi izplačevala kupone štetilka 21. obveznic Vojne škode. Da ne bi občinstvo preveč čakalo pri blagajnah Poštne hranilnice in njenih podružnicah in da bi se pospešilo delo, se opozarjajo vsi tisti, ki imajo nad 200 kuponov, naj te kupone pošljejo po pošti z

vrednostnim pismom Poštni hranilnici ali njeni najbližji podružnici. Poštna hranilnica bo te kupone po vrsti, kakor bodo prihajali, pregledovala in njihovo vrednost izplačevala na pošiljateljeve naslove ali odobrala v njihovih čekovnih ali hranilniških računih. Kupone je treba izročiti s seznamom serij in števil in z natančnim naslovom pošiljatelja.

Cene modre galice ostanejo nespremenjene

Nedavno se je razširila vest, da se je modra galica podražila, kar je imelo za posledico veliko razburjenje med vinogradniki. Te dni pa so razni časopisi objavili izjave tvorničarjev, da ostane cena modri galici neizpremenjena. Vesti o podraženju modre galice izhajajo baje iz vrst uvoznikov tuje galice, ki bi radi dosegli povečanje povpraševanja po tuji galici, po kateri naši vinogradniki še vedno segajo, čeprav je dražja in ni nič boljša od domače. Zaloge modre galice so v naši državi dovolj velike in uvoz ni potreben. Oblastva bodo baje ukrenila potrebno, da se bo navijanje cen preprečilo.

Politični pregled

Pred dnevi so razni listi objavili v izvlečku

oster članek boljševiškega prvaka Zdanova v moskovski »Pravdi« proti angleško-francoskemu postopku v pogajanjih z Rusijo.

Zdanov očita angleški vladi, da je za vse svoje dosedanje odgovore na moskovske predloge potrebovala 59 dni za premišljanje, medtem ko je sovjetska vlada potrebovala za preučitev vseh dozidajšnjih angleških predlogov le 19 dni. Baselska »National-Zeitung« pravi, da je pisec tega članka Zdanov bodoči vodilni ruski mož. Vodstvo boljševiške stranke je namreč pred kratkim sprejelo sklep, da mora biti naslednik v vodstvu stranke določen še za življenja dosedanjega voditelja. Ta sklep je bil sprejet zato, da bi se stranka v bodoče izognila notranjim sporom kakršni so se pojavili po Leninovi

smrti. Najprej se je kot verjetni Stalinov naslednik označeval predsednik stranke v Leningradu Kirov. Ta pa je bil, kakor znano, ubit in zdaj se pojavlja novo ime Stalinskega naslednika: Zdanov.

Po poročilih ameriških listov

je Japonska pred denarnim polomom.

V zadnjih dveh letih je bilo namreč samo v Ameriko izvoženega za 400 milijonov zlatih dolarjev zlata kot plačilo za razne dobave. Zlate rezerve Japonske narodne banke so že čisto izčrpane. Japonska si sicer skuša pomagati na ta način, da zasega zlato pri zlatarjih in zasebnikih, a ta zbirka znaša na mesec le okrog pet milijonov zlatih dolarjev. Seveda ne zadošča za velikanske izdatke, ki jih ima Japonska za svoje vojaške operacije na Kitajskem.

»Neue Zürcher Zeitung« objavlja vest

Oba sta še dolgo sedela v sobi. Silvester je postal zgovoren, ko se je otrešal svoje zadreg.

In stavek ga je pustil, da je govoril. Dal mu je še marsikateri nasvet za bližnjo bodočnost. Ko mu je Silvester rekel, da ga boli, ker bo moral še zmerom računati na pomoč svojega strica, čeprav ne bo več študiral za duhovnika, je Schratt odvrnil, da bi mu morda on lahko pomagal.

Schratt je imel namreč nekega starega prijatelja, ki je prišel iz Amerike in ki mu je rekel, da išče za svojega nečaka domačega učitelja. Če je mesto še prosto, bi ga Silvester lahko dobil; pa tudi drugače se bo kaj našlo. »Le glavo kvišku!« je rekel Schratt. »Nikari naj vas ne tlačijo skrbi.«

XII.

Šestega decembra je prišlo z okrajnega glavarstva pisanje v roke prejšnjega župana Krasnika v Gorenji vasi. Zaradi njega je bila dva dneva pozneje občinska seja. Šolar je bil poleg in je slišal, ko je bral gospod učitelj Pretnar: »Izvolitev Andreja Šolarja se ne potrdi.« Pretnar je zakašljajal, ko je stavek prebral. »In zdaj pridejo razlogi,« je rekel, »toda teh ne bom prebral, ker bodo zanimali samo Šolarja, če se bo hotel pritožiti.«

»Mene ne zanimajo,« je menil Krasnik. »Domeniti se moramo samo, kako bomo napravili z novimi volitvami.«

»Zahtevam, da vse preberete!« je dejal Šolar.

Pretnar ga je pogledal in počasi odkimal.

Vzgoji svojega otroka tako, da zjutraj, zlasti pa zvečer čisti zobe!

SARGOV

KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

o preselitvi nemškega prebivalstva iz Južne Tirolske.

Ze več dni so razširjene vesti, da je bilo nedavno v Milanu o tem posebno posvetovanje. Po tem posvetu je nemški generalni konzul v Milanu sporočil zastopnikom južnih Tirolcev, da je med Italijo in Nemčijo sklenjen sporazum, po katerem se lahko južno-tirolski Nemci v določenem roku izselijo v Nemčijo, v nasprotnem primeru pa morajo zapustiti južno Tirolsko in se preseliti v notranjost Italije ali v njene kolonije. Po ljudskem štetju iz leta 1932. je bilo na Južnem Tirolskem 195.000 Nemcev z nemškim in 160.000 z italijanskim državljanstvom.

Zadnje dni je bil politični položaj v Evropi spet skrajno napet. Vse je kazalo, na vojno. Anglija in Francija sta zatrjevali, da ne dopustita nemške zasedbe svobodnega mesta Gdanska in da bi po pogodbi prihiteli na pomoč Poljski, ki bi z zasedbo Gdanska izgubila pot na morje. Toda

napetost je spet nekoliko popustila

in je neposredna vojna nevarnost odmaknjena. Vse pa se nadalje pripravlja in vojna nevarnost obstoji dalje. Praviho, da bo kriza

»Ne, gospod Schratt. Vem, da je vsega konec.«

Starec se je nasmehnil.

»Zveni, kakor bi se bili že vdali v usodo. Toda, naj že bo končano ali ne, Silvester, nikakor vam to ne sme biti zdaj poglavitno. Ne smete se pognati v širni svet, da bi ozdravili svoje bolno srce, in tako dalje. Trezno morate pretehtati svojo bodočnost. Zato vam svetujem, da ostanete do velike noči še bogoslovec.«

»Moj sklep je trden.«

»Verjamem vam to. Vzlje temu pa vas prosim, da me ubopate. Zdaj imate še štiri mesece za premislek in takšna izguba časa pri vaši mladosti ne pride v poštev. Razen tega je še dosti drugih vzrokov. Obzirni moramo biti do Bizjakove družine. Če boste zdaj kar na hitro odšli, bo kdo spravil vašo odločitev v zvezo z vašimi obiski pri Bizjaku.«

»Žal je res tako.«

»Dobro! Torej sva si v poglavitnem edina. Vse drugo pa lahko še premisliva. Ali se boste lotili kakšnega drugega študija, ali kaj podobnega?«

»O tem zdaj še ničesar ne vem.«

»Saj se vam danes še ni treba odločiti; nekaj pa vas prosim: če nimate nobenega posebnega nagnjenja, se nikari ne odločite za poklic, pri katerem boste samo kruh služili. Vse je boljše. Pametno bi na primer bilo, če bi lahko stopili v kakšno podjetje, kjer bi morali takoj pošteno delati.«

»To bi mi bilo res najljubše.«

»Ne mislim pa pri gospodu trgovcu Bizjaku, Silvester!«

»Res, gospod Šolar, to ni potrebno. In zakaj naj bi to storili?«

»Zakaj? Ker nočem imeti skrivnosti.« Šolar je vstal in zardel v obraz.

»To bi kazalo,« je rekel, »kakor bi se moral česa bati. Ne bojim se papirja, ki ga imate v roki, gospod učitelj.«

»To vam že verjamem, toda čemu bi se zdaj razburiali? Čemu naj bi javno bral?«

»Ker nočem imeti opravka s skrivnicami. Če kdo kaj o meni ve, naj pove, ne maram na skrivanja, kakor je pri lopovih v navadi. Prosim vas, preberite vse, gospod učitelj!«

»Če že hočete,« je rekel Pretnar in še enkrat vprašujoče pogledal Šolarja.

»Hočem.«

»Pa preidimo k vzrokom. Rečeno je, da glavarstvo odklanja potrditev zaradi tega...«

Začel je brati:

»Okrajno glavarstvo kot nadzorna oblast niti potrebo do te odločitve iz več vzrokov. Proti Andreju Šolarju je dvignil obtožbo ralni župnik Kolar, ki mu je očital hude reči. V njegovih zaniskih je omenjeno, da je Šolar grdo ravnal s svojim slabotnim očetom in da je nekoini župnik sam videl sledov tega slabega ravnanja. Čeprav je nastala ta obtožba že pred daljšim časom in je ni bilo mogoče dokazati, je vendar zbudila šele pred kratkim posledice, ki silijo nadzorno oblast, da izvolitvi odreče potrdilo. Vedenje nekaterih občanov je pokazalo, da Andrej Šolar ne uživa vsega spoštovanja, ki je potrebno za zaupno mesto, kakor je županstvo. Poleg tega obstoji javna nevarnost,

zaradi Gdanska dosegla višek šele proti koncu avgusta, ko bo ob poljski meji opravljena vsa žetev.

Pogajanja med Anglijo, Francijo in Rusijo za sklenitev vojaške zveze so se tudi ta teden nadaljevali. V Londonu proučujejo

odgovor Moskve na zadnje angleško-francoske predloge

in se zatrjuje, da je sporazum v vseh glavnih točkah dosežen. Gre pa še za nekatera manj važna vprašanja, glede katerih se je treba še pogajati.

D o p i s i

GORJE PRI BLEDU. Gorjanska gasilska četa je praznovala v nedeljo 25. junija trojno slavo, 45letnico obstoja, razvitje novega prapora in odlikovanje zaslužnih članov. Slavje se je začelo v soboto zvečer. Ker cerkveno predstojništvo ni dovolilo blagoslovitve na isti dan, ko bi se vršila plesna veselica, se je izvršila blagoslovitev že v soboto. Praporu sta kumovala ga. Ivica Resmanova, soproga ravnatelja in župana v Radovljici, rojena Gorjanka, in g. Andrej Jakopič, predsednik gasilske čete. Zvečer sta priredila godba in pevski zbor gasilne čete kumici in kumu podoknico. V nedeljo so Gorjanci goste lepo sprejeli. Pri vlakih na Bledu je pričakala goste četa z godbo in konjenico, konjenico narodnih noš kakor tudi velikim številom drugih fantov in deklet v narodnih nošah. Glavni sprejem je bil prirejen pred sokolskim domom v Sp. Gorjah, od koder se je razvil lep sprevod, v katerem so korakali preko 250 gasilcev v krojih z 10 prapori in dvema godbama, 30 konjenikov in preko 50 narodnih noš. Po maši je na trgu pred cerkvijo nagovoril goste, kumico in kuma poveljnik čete g. Poklukar. Spomnil se je ustanovitve in umrlih gasilcev. Povod za ustanovitev gasilnega društva je dal pred 45 leti velik požar, ki je upepelil v Sp. Gorjah 14 domačij. Omenil je tudi može, ki so se trudili, da je četa napredovala do današnjega stanja in da je med najmočnejšimi v dravski banovini. Po poročilu je bilo odlikovanih več zaslužnih gasilcev. Prvi je bil odlikovan s srebrnim zaslužnim križem g. Vinko Černe, posestnik in poštni uradnik v poklju, ki je bil že pred leti izvoljen za častnega načelnika. Pod nje-

govim načelstvom se je nabavilo prvo orodje in sezidal gasilski dom. Odlikovanja sta pripela zaslužnikom župni odbornik g. Neuman z Jesenic in župni tajnik Fister iz Radovljice. Sledil je mimohod pred predstavniki in prapori, nato pa razhod. Popoldne je bila velika ljudska veselica v sokolskem domu. Veselico je obiskal tudi bivši župni načelnik g. Ivan Rus z Bleda, ki bo praznoval drugo leto 50letnico delovanja za gasilstvo. Bil je pri zadnjih gasilskih preuredbah razrešen naslova župnega načelnika. Mož je pri gasilcih, starih in mladih, daleč naokoli zelo priljubljen.

LAČA VAS. Deveti kmečki praznik bolfenskega Društva kmečkih fantov in deklet bo 9. t. m. popoldne v Lači vasi. Do 2. ure bo zbiranje konjenice, kolesarjev, žanjic, koscev, vozov in drugih skupin pri Jožku Tomažiču na Vitanu, od koder krene sprevod do Iveka Štamparja v Lačo vas, kjer bo tekma žanjic, nato pa na bližnjem vrtu kmečka veselica z izbranim sporedom ob dobri domači godbi. Ob 5. bo dirka kolesarjev čez Središče — Ormož — ZPavlovce — Sv. Miklavž — Vuzmetince — Lačo vas. Vabimo vse prijatelje in znance od blizu in daleč, da si ogledajo to lepo in zanimivo tradicionalno prireditev zavedne kmečke mladine!

SV. VID PRI PTUJU. Vidov dan je naša šolska mladina prav lepo proslavila v dvorani Slomškovega doma. Beloglavac Maks, šolski upravitelj, je govoril o 550letnici žalostne bitke na Kosovem polju. Šolska deca je imela več lepih deklamacij in je pod vodstvom g. upravitelja ubrano zapela nekaj pesmic. Pod vodstvom učitelja g. Hočevarja Antona je nato dobro odigrala igrice »Naš Vidov dan« in »Slovo«, poslednjo na čast učiteljici ge. Pernatovi Ivanki, ki stopa po več kakor 20letnem vnetem delovanju na šoli v pokoj. G. šolski upravitelj se ji je v prisrčnem govoru zahvalil na uspešno delovanje na šoli. Deca ji je še zapela pesmico »Ob slovesu« in župan g. Vinko Anton ji je po nagovoru v imenu krajevnega šolskega odbora v priznanje za njene zasluge izročil krasno častno diplomu.

SV. LOVRENC V SLOV. GORICAH. Naše Društvo kmečkih fantov in deklet priredi v nedeljo 9. t. m. tekmo žanjic in srečolov s kmečko veselico pri gospe Urši Podhostnikovi v Juršincih. Vljudno vabimo sosedna tovariška in druga društva, da nas na ta dan v čim večjem številu obiščejo. Pričetek tekme žanjic bo ob 15. uri.

da bodo zaradi tega nastali spori, ki bi utegnili občutno motiti red in mir v občini. Ta bojazen je tem bolj upravičena, ker je bilo v zadnjem času nekaj žalitev in preprirov, pri katerih je bil Andrej Šolar nedvomno napadalec. Verjetno je, da bi bila potrditev povod za nove prepire, ki so nezdržljivi z ugledom župana in ki morajo zmanjšati njegov vpliv. Iz teh vzrokov je bilo treba potrditev odreči.

Pretnar je odložil akt na mizo.

»Ali ste zdaj pri koncu in ni nič več napisanega?« je vprašal Šolar.

»Vse sem prebral.«

»Zdaj bi še jaz rad povedal nekaj besed o tem.«

»Da, toda...«

»Nikar ne ugovarjaj, Krasnik! Saj vem, da med vami vsemi ni nikogar, ki bi tej laži verjel.«

Nihče ni odgovoril.

»Če je kdo vedel kaj slabega o meni, naj zdaj pove. Pred mano, da bom slišal. In da se bom lahko branil.«

»Prav nič nismo slišali do zadnjega časa, ko si se sprl s Potočnikom,« je rekel eden izmed odbornikov.

Drugi so molčali in se delali, kakor jih to ne bi bilo nič zanimalo. Molče so gledali predse ali pa skozi okno.

Šolar je postal odločnejši.

»Če nihče ni ničesar slišal, — zakaj se nihče ne upre temu, kar je tu napisano? Saj morate vendar priznati in ugotoviti, da je pisanje lažljivo.«

»Mi ne smemo tega ugotavljati.«

»Ti praviš to, Krasnik?«

»Da, jaz pravim; nismo upravičeni ugotavljati svoje mnenje, ko je to že napravilo glavarstvo.«

»Ali ne vidiš, da je nekdo glavarja nalaгал?«

»Ne vem.«

»Pa vprašaj, če ne veš! Saj imam sosedo, ki bi noč in dan napevali ušesa, če bi se bilo pri meni kaj zgodilo. Poglej Žitnika! Žitnik, ali si ti kdaj slišal, da bi bil zmerjal očeta? Ali pa da bi ga bil celo tepel?«

Žitnik je v zadregi sukal klobuk v roki.

»Saj se ne brigam za to, kar se pri tebi godi,« je rekel. »Sploh se ne vmešavam v posle drugih ljudi.«

»Ne upaš se lagati, resnice pa ne bi rad povedal.«

»Menda vendar ne boš trdil, da sem o tebi kaj grdega govoril!«

»Ne, toda resnice tudi ne moraš povedati. Pa dobro veš, kako je bilo, in bi moral govoriti, že zaradi pravičnosti.«

»Kdo me bo silil, naj govorim?«

»Kdor ima jezik, pa ne govori, kadar je potrebno, ni dosti prida. Ljudje, ki krađejo čast, so takšni.«

»Meni očitaš?«

»Tebi in še drugim.«

»Šolar!« ga je posvaril učitelj.

»Nič! Zdaj govorim jaz. Nisem si mislil, da morate takoj vsi potegniti z menoj, če se mi kaj primeri. Dobro vem, da se mora vsakdo zase brigati. Toda to ni samo moja zadeva. Tu gre za vse. Vi ste me izvolili. Zdaj stojim tu in nihče ne reče uštev besede, pa vendar vsi veste, da so me samo z lažjo spravili stran.«

Novice

* **Proslava rojstnega dne kraljeviča Andreja.** Na rojstni dan Nj. Vis. kraljeviča Andreja 28. junija je bila zahvalna služba božja v dvorski kapeli na Dedinju. Prav tako je bila zahvalna služba božja v dvorski kapeli sv. Aleksandra Nevskega v Miločeru, kjer se je je udeležil Nj. Vel. kralj Peter II. s svojim spremstvom.

* **Izročitev visokega odlikovanja.** Ko so pred 20 leti divjali boji na naši severni meji, so se mnogi izmed takratnih borcev, po večini prostovoljci, prav junaško ponášali pred sovražnikom. Zaradi izredne hrabrosti so bili mnogi odlikovani z zlatimi in srebrnimi kolajnami in celo z najvišjim odlikovanjem: Karadjordjevo zvezdo z meči. Eden izmed teh odlikovancev je tudi redni član Legije koroških borcev v Ljubljani g. Ivan Brinskele, čevljarski mojster v Florjanski ulici, ki se je pred 20 leti prav posebno odlikoval v borbi za Črno, Kotlje in Guštanj. V dokaz priznanja mu je bila z ukazom Nj. Vel. kralja Petra I. podeljena Karadjordjeva zvezda z meči. To visoko odlikovanje je prispele te dni na glavni odbor legije, ki je odlikovancu ob priliki izročitve odlikovanja priredil prisrčen večer.

* **Žalna svečanost ob smrti prometnega ministra dr. Mehmeda Spaha pri direkciji državnih železnic v Ljubljani.** Ob smrti prometnega ministra dr. Mehmeda Spaha je bila pri direkciji državnih železnic v Ljubljani žalna seja pod predsedstvom direktorja inž. Kavčiča in v prisotnosti pomočnika direktorja Hojsa, vseh načelnikov oddelkov, šefov odsekov in referentov. G. direktor je imel žalni govor, v katerem je orisal zasluge blagopokojnega ministra in njegovo veliko skrb za železničarsko osebje. Ob koncu se je bilo sklenjeno, da se namesto venca na grob pokojnega ministra daruje večji znesek protituberkuloznemu skladu železničarskih uslužbencev pri direkciji v Ljubljani. Sožalne brzojavke so bile poslane rodbini pokojnika, ministru dr. Kulepoviču, pomočniku prometnega ministra inž. Šnelerju in generalnemu direktorju državnih železnic inž. Gjuriču.

»Ničesar ne vemo,« je dejal Krasnik, »in nismo sodniki nad tem.«

»Lepo, Krasnik! Nisem mislil, da si takšne vrste mož!«

»Takšen sem pač, da se ne brigam za tisto, kar mi nič mar ni,« je mirno odvrnil Krasnik. »Če je vse zlagano, kar je zapisano, boš že našel pot, da boš laži izpodbil. Me ne in druge pa pusti v miru!«

Vzel je klobuk z žebila in šel iz sobe. Žitnik se mu je pridružil in še štirje drugi so šli potem za njim. Ko so bili zunaj, je Šolar zategnil ustnice v porogljiv smehljaj. Toda nasmehnit se ni mogel.

»Glej, glej,« je rekel. »Nekaj vas je pa le še ostalo. Vsi jih boste slišali, če bo župnik kaj zvedel.«

»Saj veš, da se za župnika malo menim,« je dejal Kotnik.

»Pa vendar nisi ničesar rekel.«

»Čemu naj bi pa govoril? Saj ne bi bilo nič zaleglo. Zdaj se moraš sam zganiti in podrezati tam, kjer je potrebno.«

»Bom že drezal! Toda če bi bil župnik dobil tako malo pomočnikov kakor jaz, tega pisma z glavarstva ne bi bilo.«

»Jaz tam nisem bil udeležen in ne maram za tiste, ki so imeli prste vmes.«

»Gospod Šolar, če se mislite pritožiti, vam bom že jaz sestavil pritožbo,« je dejal Pretnar.

»S pisanjem ni nič,« je odvrnil Šolar. »Sam pojdem na glavarstvo in bom poskusil vse spraviti v pravi red.«

»Kakor mislite... Če me boste potrebovali, kar pridite k meni!«

(Dalje prihodnjič)

* **Zadni rok prijave za invalidnino.** Člen 117. uredbe je določal, da imajo osebe, ki se zdaj prvič prijavljajo, pravico vložiti prijavo po predpisih člena 69. uredbe, in to v šestih mesecih, odkar stopi ta uredba v veljavo in se mu šteje invalidnina od 1. aprila 1. 1939. naprej. Kdor ne vloži prijave v tem roku, se mu ta pravica prizna od dneva prijave. Torej dan je bil neomejen rok za prijave. Izprememba pa je to črtala in se glasi, da morajo vložiti prijave najdalje do 31. decembra 1. 1939., a po izteku tega roka se prijave zavrnejo kot neopravičene. Torej je postavljen rok najdalje do 31. decembra 1. 1939. Pozneje se ni več mogoče prijaviti.

* **Izločitev stojadinovičevcev iz Jugoslovanske radikalne zajednice.** Te dni je bila v Zagrebu skupščina banovinskega odbora JRZ. Skupščine so se udeležili delegati 50 sreskih organizacij JRZ iz savske banovine. Banovinski odbor je bil doslej v rokah Stojadinovičevih prijateljev. Na tej skupščini pa so imeli pristaši predsednika vlade Dragiša Cvetkovića že veliko večino. V odbor so bili izvoljeni samo Cvetkovičevi somišljeniki.

* **Nov predsednik srbske zemljoradniške stranke.** Klub poslancev Srbske zemljoradniške stranke je imel sestanek, na katerem je sklenil, da bo za pokojnim Joco Jovanovičem predsednik stranke dr. Milan Gavrilović.

* **Združenje vojnih invalidov v Mariboru** vabi vojne žrtve mariborskih srezov levega in desnega brega na redni občni zbor v nedeljo 9. t. m. ob 9. dopoldne v dvorani Zadržee gospodarske banke v Mariboru, Aleksandrova c. 6. Na občnem zboru se bosta podali tudi poročilo in tolmačenje nove invalidske uredbe, njene spremembe in dopolnitve, kakor tudi pravilnikov k uredbi. **Važno!**

* **»Ljudska samopomoč« v Mariboru** je imela v nedeljo 2 t. m. svoj redni občni zbor, na katerem so se sprejela nova pravila, po katerih se je pretvorila iz registrirane pomožne blagajne v zavarovalno zadrugo z omejenim jamstvom. Novi zakon o gospodarskih zadrugah z dne 24. septembra 1. 1937. vsebuje določbo, s katero se ukine zakon o registriranih pomožnih blagajnah in se morajo te pretvoriti v 4 letih po določbah zakona. Odbor je smatral po posvetovanju s strokovnjaki za najprimernejšo obliko zadrugo z omejenim jamstvom, kar je zdaj občni zbor sprejel. Iz poročil blagajniških

Le kolar zna narediti kolo

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo. Terpentinsko milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno, poduhteva in ostane dolgo trdno.

TERPENTINOVNO MILO
Zlatorog

funkcionarjev posnemamo, da je imela Ljudska samopomoč ob koncu lanskega leta (1938) 8.107 članov, prometa čez 36 milijonov, a matematične rezerve in varnostni sklad sta dosegla vsoto 7.807.161.93 din. Na predlog zavarovalnega tehnika je občni zbor sklenil, da se dajatve (pogrebne) članov, pristopivših do 1. novembra 1933., do nadaljnjega zmanjšajo za 18 odstotkov.

* **Nova žrtev planin.** Nedavno so naše planine spet terjale žrtev. V severovzhodni steni Jalovca je visokošolec pravnik Dušan Klepec padel iz velike višine v prepad in se ubil. Tovariš, ki je bil z njim, mu ni mogel pomagati. Rajnki je bil slušatelj ljubljanske vseučilišča in marljiv fant. Bil je vnet in spreten planinec, a je nesrečno naključje postalo zanj usodno. Njegov tovariš je povedal, da je do nesreče prišlo zato, ker se jima je vrv utrgala.

* **Daleč od doma je šel v smrt.** V Strmolah med Litijo in Kresnicami so štirje delavci našli ob Savi truplo neznanega utopljenca. Orožniki so dognali, da je bil mrtvec trgovec in posestnik Ivan Škrlič z Viča. Doma so ga pogrešali že več dni. Nepojasnjeno je, kaj je pognalo uglednega moža v smrt.

* **Nevaren požar sredi Štepanje vasi.** V soboto popoldne je nastal ogenj v šupi posestnika Antona Čerina v Štepanji vasi pri Ljubljani. Ogenj se je razširil na vse gospodarske zgradbe in jih upepelil. Živino so ko-

maj rešili. Gasilci so ogenj udušili in rešili hišo.

* **V Črni vasi pri Ljubljani je gorelo.** Nedavno ponoči je nastal požar v Črni vasi pri posestniku Jakobu Remžgarju in uničil hlev, skedenj in kozolec. Ogenj je bil nedvomno podtaknjen. Dokaz, da je bila na delu zločinska požigalska roka, je to, da je požar hkratu nastal na dveh krajih. Vse kaže, da so ogenj zanetili iz sovraštva cigani, ki so se potikali po okolici.

* **Kolesarjeva smrt pod avtomobilom.** Na nevarnem ovinku pod klancem poleg Ovnove gostilne v Radohovi vasi se je zgodila huda nesreča. 39letni fant Grabljevec Alojzij iz Velikih Dol se je peljal s kolesom po klancu in po nesreči zadel v neki avto. Udaril je z glavo v levo luč s tako silo, da jo je odlomil. Prebil si je lobanjo na sencih in višje na glavi. Zlomil si je tudi obe nogi. Avto ga je vlekel slonečega na levem blatniku, ki je tudi ves stlačen, še dva metra s seboj, potem pa je ubožec padel na tla na mestu mrtvega.

* **Požar v Kranjski gori.** V Kranjski gori sta zgorela v nedavni noči restavraterja Černetu Andreju hlev in svinjak. Gasilci iz Podkorena so požar omejili. Živino so rešili.

* **Iz obupa v smrt.** Na Zg. Ročici, občina Sv. Benedikta v Slovenskih goricah si je posestnik Ludvik Stajnko, star 71 let, končal življenje zaradi neznosnih družinskih razmer. Prestrelil si je z lovsko puško glavo.

Lychdorff-J M:

OB MEJI

Zgodovinska povest

Uboga deklica je bila doživela hude dneve. Pismo, ki ga je bila zjutraj po nenadnem odhodu očeta prejela od njega, je bilo njegovo zadnje sporočilo. Deset dni pozneje so cesarske čete zasedle grad. Poveljnik, star stotnik, je vzel upravitelju Saryju ključje in moža kratko malo nagnal iz grada. Ilona so pustili njene sobe in toliko časa, kakor se je izjavil stotnik, dokler ne prispe z Dunaja drugačen odlok.

Splügen je lahko kot avstrijski uradnik neovirano prekoratil mejo, zasedeno od vojaštva. Kadar je le mogel, je pohitel k Iloni in ji je bil na uslugo. Komtesa ga je sprejemala kot starega znanca. Henrik ji je povedal, kar je mogel izvedeti v tem razburljivem času o usodi njenega očeta. Vse, kar je bil izvedel, je bilo tako žalostno, da je zbujalo pri hčerki hude skrbi za očeta.

Potek vojaških operacij v uporni Ogrski so prikrivali. Ljudje prav za prav niso izvedeli ničesar. Skrajno nasprotujoče si vesti so se z bliskovito naglico širile med ljudstvom. Najprej je prišla vest, da so Madžari zasedli Dunaj, takoj nato pa se je razširila govorica, da so bili uporniki v krvavi bitki uničeni do zadnjega moža. Henrik je povedal vse, kar je bil slišal, svoji mladi prijateljici. Ko je zvečer od nje odhajal domov, ga je Ilona navadno dobršen del poti spremljala. Ker pa mlade gospodične ni mogel pustiti, da bi po-

noči hodila sama nazaj, jo je zmerom spet spremljal do gradu.

Za Splügena so bile to najsrečnejše ure njegovega življenja. Užival je blaženost prijateljstva z lepim dekletom, ki ga je oboževal, s polnim požirki. Henrik ji je pripovedoval o svoji mladosti, ki je bila tako nevesela, o skrbih, ki so ga že zgodaj začele mučiti, o svojih nadah za bodočnost. Ilona ga je zmerom poslušala z največjim zanimanjem. Še nihče ni doslej z njo tako govoril. Nov, čisto tuj svet se ji je odprl, svet, v katerem vlada jo trudi, delo in skrb. Njen oče ji je bil zmerom tuj, materinske ljubezni pa že od otroških let ni poznala.

Henrik se ni mogel opogumiti, da bi ljubljene deklici razkril svojo ljubezen. Sicer je Ilona zdaj tudi veljala za siromašno, saj je Dunaja zdaj vlada odvezala njenemu očetu vse imetje, toda Splügen ni verjel, da bo ostalo pri tem. V doglednem času se bodo razmere spet uredile in Ilona bo, kar je zelo verjetno, dobila povrnjeno vse zaplenjeno imetje, zlasti še, ker je v grofovem posestvu tudi njena dediščina po materi. A kakšno življenje ji bo mogel nuditi Henrik? Njegova zdajšnja služba je tako slabo plačana, da se komaj sam preživlja. Nasledel pa bi njemu, ki ima le preprost naslov plemenitega gospoda, ošabni ogrski magnat tudi ne dal svoje hčerke.

Te žalostne misli so blodile Henriku noč in dan po glavi. Ni videl izhoda. Da brez Ilone ne bo mogel živeti, je bil že dolgo prepričan. Kadar je korakal ob barakah mimo pušk, ki so jih imeli vojski zložene v piramide, ga je vsakikrat prešinila misel, da bi bilo morda najboljšo, če bi s strelom napravil ko-

nec vsem tem dvomom. Če pa je potem videl Ilono in čul njen sladki glasek, je vse tako misli zavrnil.

Neki odlok dunajske vlade ga je privedel do odločitve. Izšel je poziv na vse državne uradnike, ki še niso prekoračili tridesetega leta in so telesno sposobni, naj vstopijo v vojsko. Henrik je bil takoj pripravljen. Vtaknil je v žep svoje listine in vprašal poveljnika obmejne vojaške postaje, kje je najbližji konjeniški polk. Ta mu je povedal, da je v Središču, dobro uro hoda od Boglajena, nastanjen oddelek poljskih ulancev. Splügen se je predstavil tamkajšnjemu poveljniku. Ta ga je sprejel zelo prijazno in ga takoj prevzel. Pripovedoval mu je, da je šestnajst oficirjev iz polka pobegnilo k poljski legiji Dembinskega. Polk so morali naglo premestiti iz Kolomeje, kjer je bil prej, na Stajersko, ker se je začel uporniški duh zavoljo slabega zgleda oficirjev nevarno širiti tudi med moštvom.

Ritmojster se je kmalu prepričal, da zna Henrik Splügen ravnati s konji kakor le redek star jezdec. Tudi vojaškega znanja Splügnu ni manjkalo, in tako ga je ritmojster pozval, naj se čim prej kot poročnik prijavi na prisego.

Splügen se je peljal še tisto dopoldne v Radgono, kjer si je nabavil vse potrebno. Nato se je kot uradnik odjavil in izročil urad svojemu nasledniku.

Naročena uniforma je kmalu prispela. V svoji mali sobi se je prelevil iz carinskega uradnika v konjeniškega oficirja. Ko se je okoli bokov opasal s pasom, podedovanim od očeta, je začutil, da se je spremenil v drugega človeka in da bo začel novo življenje.

* **Veličastna proslava Vidovega dne.** Pod pokroviteljstvom Nj. Vis. kneza namestnika Pavla so bile na Vidov dan 28. junija ob priliki 550letnice kosovske bitke, ko so Turki porazili Srbe, velike narodne svečanosti na Kosovem polju. Svečanost se je začela zjutraj s službo božjo za nesmrtno junake, padle za svobodo in čast domovine od kosovske bitke do danes. Ti kraji gotovo še niso nikdar videli takšnih svečanosti. Okoli sto tisoč ljudi iz vseh krajev naše domovine se je zgrnilo na Kosovo polje, da izkažejo dostojno spoštovanje padlim kosovskim junakom. Po službi božji je velik spreved krenil proti Gazi Mestanu, kjer so bile določene glavne svečanosti. Gazi Mestan je nudi veličastno sliko sprčo velikih množic ljudstva v živopisnih narodnih nošah, med katerimi so se posebno odlikovale narodne noše iz Južne Srbije in iz Črne gore. Vmes so bili četniki, Sokoli, skavti in druga društva. Pred spomenikom kneza Lazarja in padlih kosovskih junakov se je zgrnila vsa velikanška množica ljudstva. Proslave so se udeležili tudi zastopniki vlade, narodne skupščine in senata. Prispele je tudi zastopnik Nj. Vel. kralja Petra II. in Nj. Vis. kneza namestnika Pavla, divizijski general Peter Nedeljković. Takoj zatem se je začela spominška svečanost, ki jo je opravil patrijarh Gavrilob ob asistenci vseh arhierjev. Po govoru episkopa Emilijana je imel minister za vojsko general Nedić slavnostni govor, ki je bil sprejet z dolgotrajnimi vzkliki: »Slava kosovskim junakom!« Godba je zaigrala državno himno. Popoldne so bile na Kosovem polju tudi viteške tekme, pri katerih so v glavnem sodelovali Sokoli.

* **Huda prometna nesreča.** 31-letni pletilec France Debevec, uslužben v Vidmarjevi tvornici v Ljubljani, se je v nedeljo po kosilu odpeljal z 20-letno natakario Ivanko Plankovo proti Gorenjskemu. Zavil je po cesti, ki drži čez polje proti Klečam. Ceste križa v sredini železniška proga. Prav takrat je prihajal iz Ljubljane kopalni vlak. Pred Debevcem je vozil neki motociklist, ki je še srečno prevozil železniško progo, ki tam nima zapornic. Prvi motociklist je pa menda zmotil Debevca, ki je bil prepričan, da bo tudi on ušel prihajajočemu vlaku. Toda ta brezbriznost je imela strašne posledice. Lokomotiva je udarila v zadnji del motorja in Plankova je padla naravnost pod stroj. Nesrečnici je zlomilo roke in noge zdrobilo lobjanjo in strlo skoro vse kosti. Bi-

la je seveda takoj mrtva. Debevec je zaradi nenadnega sunka treščil z motorjem vred v bližnjo napisno tablo. Ponesrečenega Debevca so prepeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili hude notranje poškodbe.

* **Požarna nesreča.** Predzadnji ponedeljek je okoli polnoči nastal požar v gospodarskem poslopju Rozalije Štamparjeve v Lačivasi. Ogenj je zgradbo z zalogo sena popolnoma uničil, tako da trpi posestnik čez 20.000 din škode, ki je le delno poravnana z zavarovalnico. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Vitana in od Sv. Bolfenka, požar omejili in rešili hišo. Nova bolfenska motorka je s tem dobila svoj prvi ognjeni krst.

* **Smrt otroka v mlaki.** Posestnik Slavko Kavčič na hribu nad Šmartnim pri Litiji se je te dni vrnil z orožnih vaj in sta z ženo pripravljala drva na dvorišču. Poleg staršev so se igrali trije otroci, med njimi 18 mesecev stara Rozika. Oče in mati sta ves čas nadzorovala svojo deco, a ko sta se le za trenutek preveč zatopila v delo, se je že zgodila nesreča. Rozike ni bilo nikjer. Začeli so jo iskati in so jo našli utopljeno v jamici na kraju dvorišča, v kateri je ostalo od zadnjega dežja še nekaj vode.

* **Smrt pod vlakom.** Mihael Predl v Veržeju je nedavno zvečer lovil ribe v strugi ob Muri tik železniškega nasipa. Ker je hotel na drugo stran struge, je šel čez železniški most. Bil pa je naglušen in ni slišal prihajajočega vlaka, ki ga je podrl in usmrtil. Naj v miru počiva!

* **Divje svinje pustošijo po polju.** Sredi velikega gozda v tako zvanih Vodica, nedalet od razvalin čušperskega gradu domujejo štirje rrecej trdni kmetje, ki imajo svoja polja sredi gozda. Zadna leta prihajajo skoro redno pustošiti njihova polja divje svinje. Tudi po Škocijanski dolini in v okoliških vaseh so kmetje močno prizadeti, ker so se divje svinje silno razmnožile. Vodiški kmetje so že čisto obupani in pravijo, da se jim ne izplača delati na polju. Prav bi bilo, da bi oblastva odredila pogone na škodljive zveri.

* **Ogenj pri Trojanah.** Nedavno ponoči je v Hrastniku pod Št. Gotardom nastal požar v kozolcu posestnika Ivana Hribarja. Ogenj ki je bil gotovo podtaknjen, je upepelil kozolec in gospodarsko poslopje. Gasilci iz Trojan so omejili požar, kajti obstojala je nevarnost, da se požar prenese v sredino vasi, kjer stoji lesena poslopja.

* **Mlada žrtev ljubosumnega fanta.** 19letna Anica Reboljeva iz Raven pri Mlinšah

se je učila za frizerko v Siški. V Ljubljani se je spoznala s fantom Antonom Mehlinom z Grosupljega. Prijateljstvo se je ohladilo in v divji jezi je Mehlin s samokresom ustrelil v Anico, potem pa hotel tudi sebi vzeti življenje. Anica je kmalu po prevozu v ljubljansko bolnišnico umrla, medtem ko bo Anton Mehlin morda hudo rano prebolel. Naključje je hotelo, da je Anica izdihnila v naročju svojega brata, ki je isti dan prišel v ljubljansko bolnišnico. Na prošnjo Reboljevih so mrtvo Anico prepeljali z avtofurgonom v Mlinše. Mnogo solz je preteklo ob pogrebu nesrečne Anice. Z ugledno Reboljevo družino sočustvuje ves okoliš.

* **Strašen umor v Stožicah.** Te dni je 20 letni kotlar Ludvik Bitežnik zgodaj zjutraj pritekel na policijsko stražnico na Tyrševi cesti v Ljubljani in stražnikom naznanil, da je njegova mačeha izvršila samomor. Policijski komisiji, ki je prispela v Bitežnikovo stanovanje v Stožicah, se je nudi grozen prizor. Na postelji je mrtva ležala 52letna Alojzija Bitežnikova, doma iz Bat pri Gorici. Glava ji je pri nočni omarici visela navzdol in pri postelji je bila velika luža krvi. Globoko je imela Bitežnikova prerezan vrat, grlo in sapnik. Mož najneke 51letni delavec Valentin, doma prav tako iz Bat pri Gorici, je bil hladnokrvn in je rezko odgovarjal na vsako vprašanje. Ker je vse kazalo, da je bil izvršen umor in da ne gre za samomor, je policija napovedala aretacijo očeta in sinu. Oba zanikata zločin.

* **Preiskava o umoru v Medlogu.** Nedavno je bila izpuščena iz zaporov Julka Terbičeva, služkinja pri umorjenih Ocvirkovih v Medlogu pri Celju, o čemer smo že poročali. Julka pa je takoj, ko so jo izpustili, začela govoriti, da so se orožniki na vse načine prizadevali, da bi ji izsilili priznanje. Zaradi teh govoric so jo orožniki spet prijeli. Obenem je celjsko orožništvo našlo tudi oporočko pokojne Ocvirkove. Pokojna Ocvirkova je v oporoki našla številne predmete, ki naj po njeni smrti in po smrti njenega moža pripadejo njuni hčerki, ki se uči v Laporjah. Značilno je tudi, da je v oporoki omenjeno ime nekega možkega iz Dolenjske.

* **Zrtev roparskih morilcev.** V bližini Košane je neki kmet našel pod rušo truplo 50letne Ivane Hrovatove, vdove po železniškem upokojencu, ki se je ob koncu februarja odpravila z doma v Vreme, a se od takrat ni več vrnila. Žena je očitno postala žrtev roparskih morilcev.

Peljal se je v Grad sv. Nikolaja. Ko je voz zadrldal na grajsko dvorišče in je stopil iz voza ulanski oficir, je Ilona od strahu začelo srce močno biti. Zmerom le zlo pričakujoča je prišla počasi po stopnicah. Splügen ji je pohitel nasproti. Spoznala ga je in mu brez besede ponudila obe roki.

»Kaj se je zgodilo, gospod plemeniti Splügen, da ste prišli v uniformi? Ali me hočete tudi vi zapustiti?« Vroče solze so se ji vile po licu.

Splügen ji je začel poljubovati roke, čisto mokre od solz, in jo zaprosil za kratek pogovor.

Ilona ga je povedla v svojo sobo. Prvič je Henrik stopil v ta prostor. Prijel je Ilono za roke, poljubil njene nežne prste in rekel s tresočim se glasom: »Prišel sem, da se poslovim od vas.« Ni mogel dalje govoriti, Ilona ga je gledala s svojimi velikimi črnimi očmi, iz katerih je odsevala žalost. Tedaj je obiel ljubljeno deklico, začel poljubljati njene oči in pritisnil nežno postavo na svoje divje bičjo srce.

»Ilona, moje sladko dete, ljubim te z vso silo svoje duše od tistega trenutka, ko sem te prvič videl. Moja ljubezen je določila moj sklep, da pojdem k vojakom. Bodi moja močna in pogumna deklica! Zdaj, ko vem, da je tvoje srce moje, bom odhajal vesel in poln upov v bodočnost. Ko bo spet mirno, se vrnem in ti postaneš moja ljubljena ženka!«

Ilona je tiho jokala. Konca njenih ust sta drgetala v veliki bridkosti. Henrik ji je znova poljubil solzne oči. Dekle se je oprostilo njegovega objema, poiskala skrinjico zaokraske in vzela iz nje prstan.

»To je zaročni prstan moje matere,« je re-

kla, »najdražji spomin na mater mi je. Nosi ga zdaj ti v spomin name. Naj te zmerom spominja, da joku za teboj ubogo, zapuščeno dekle. Bodi mi zvest, kakor bom jaz tebi.«

Henrik ji je obrazložil svoje načrte. Ni nepremišljeno ravnal, ko je uradniško sukno zamenjal z uniformo. Njegovo pravniško znanje mu lahko zelo koristi. Rekel je, da namerava nekaj časa služiti kot aktiven oficir, nato pa prestopiti k vojaškemu sodstvu. Po takratnih določilih se je lahko v vojaški sodni službi oženil brez jamčevine.

Zaljubljenca sta govorila še o drugih načrtih. Ilona se bo med tem izurila za dobro gospodinjstvo in kuharico pri stari voditeljici gospodinjstva na gradu. Henrik je smeje se opazoval njene drobne prste. V njegovi močni roki je njena ročica čisto izginila. Ilona je uganila njegove misli.

»Nikar ne misli, Henrik, da govorim le prazne besede. Imam trdno voljo, da se potrebnega navadim. Sicer pa sem se že doslej zmerom zelo zanimala za kuhinjo in sploh gospodinjstvo. Nešteto sem prosila očeta, naj mi izroči vodstvo gospodinjstva, a oče ni hotel o tem ničesar slišati!«

Splügen je ljubljeno mladenko še enkrat pritisnil na svoje prsi. Moral se je posloviti. Obljubil ji je, da bo pred svojim odhodom še enkrat prišel v Grad sv. Nikolaja. Dovoliti mu bodo morali nekaj časa za ureditev njegovih zadev, in ta čas bo posvetil svoji nevesti.

Zgodilo pa se je drugače. V svoji sobi je našel ukaz, naj pride takoj v Središče k zaprezi. Šel je še k Ogrizkovim, da se je poslovil od njih. Ogrizkovi so ga kar očarant gledali, tako mu je uniforma pristojala.

S to poslovtvijo je izpolnil vse svoje dolžnosti. Peljal se je v Središče, kjer ga je ritmojster že nestrpnno pričakoval. Zapisrega se je izvršila na običajni način. Ritmojster je zapisal ta akt v zapisnik in novemu tovarišu prisrčno stisnil roko.

»Zdaj je ura tri, dragi prijatelj, povelje za odhod leži že od enajste ure dopoldne pri meni v pisarni. Jaz sam še ne morem proč, ker še nisem poravnal vseh računov. Vi boste s švadronom čez pol ure odkorakali. Ob osmih, najkasneje ob devetih zvečer boste dospeli v Maribor. Za vašo streho mora poskrbeti župan. Ob štirih zjutraj morate najprej v Gorico, ki jo morate čim prej doseči. Tam boste na postajnem poveljstvu prejeli nadaljne ukaze. Jaz poidem takoj za vami. Varujte konje! Na svidenje!«

Henrik je komaj utegnil napisati nekaj vrstic svoji nevesti. V pismu se je še enkrat poslovil od nje in ji naznanil, da mora z vojniki proti Italiji. Obljubil ji je, da ji bo pogosto pisal.

Švadron je bil že pripravljen in Splügen je pregledal moštvo, podal poročilo ritmojstru, ki je ostal še v Središču in zapovedal odhod.

6.

Tri leta so minila medtem. Na vojnem pohodu, trajajočem le osem dni, je bil Radecki ugonobil italijansko vojsko pri Novari in prisilil Karla Alberta Sardinskega k odstopu.

Ko je Splügen prispel s svojim polkom na bojišče, je bila bitka že odložena. Za Henrika pa se je začela doba trdega dela. Na visokih mestih so bili dognali, da je pravnik in da zna odlično sukati pero. Takoj so mu

Iz naših krajev

Lep nastop poljanskega Sokola

Gorenja vas, julija.

V nedeljo se je spet pokazalo, da sokolska misel v Poljanski dolini kljub vsem zaprekam napreduje. Ta dan je imel naš Sokol letni nastop pred Sokolskim domom. Udeležba je bila nad pričakovanje lepa.

Nastop se je začel ob pol 16 z državno himno in dviganjem državne zastave. Bilo je osem telovadnih točk. Najprej je nastopila moška in ženska deca (40 po številu) pod vodstvom vaditelja Šorlija Slavka, nato 16 Sokolic z vaditeljico Zvonko Palečkovo, za njimi pa 30 naraščajnikov z vaditeljem Matevžem Ingličem. Sledili so telovadba članov na bradlji in drogu, nato pa nastop 26 naraščajnic pod vodstvom vaditeljice Perišitjeve Milke, in nato 26 krepkih fantov pod vodstvom poštvovalnega vaditelja Ingliča. Naposled se je nudilo še deci nekaj vselega s trganjem v pari zavrtih sladkorčkov, visečih na transparentu, katere je bilo treba odtrgati z naglim odskokom, kar je zbuvalo med gledalci obilo smeha. Vse telovadne točke so bile izvedene prav dobro, zato so bile deležne obilnega priznanja gledalcev.

Po izvršenih telovadnih točkah so nastopili vsi oddelki in med petiem »Pesmi sokolskih legij« je bila sneta državna zastava. Zatem se je razvila prijetna domača zabava, ki je trajala pozno v noč.

Peronospora v vinogradih

Grozdje je letos cvetelo zaradi slabega vremena dalje časa kakor običajno ter so zadnje dni odcvetele tudi pozne sorte. Seneni črv se je zavoljo tega znatno razpasel in napravil mnogo škode. Deževje zadnjih tednov je pa tudi kvarno vplivalo na učinkovanje škropljenja tako da se je od 25. junija naprej pojavila peronospora v velikem obsegu zlasti v površno škropljenih vinogradih. Brez znakov napada pa niso niti najbolj oskrbovani vinogradi. Ker je nevar-

nost, da bo peronospora napadla tudi nezaščiteno pravkar odcvetelo grozdje, je potrebno nemudno poskropiti vse grozdje.

J. T.

Zadnje ure morilca Silvestra Kranjca

Maribor, julija.

V ponedeljek 3. t. m. dopoldne se je zbral v pisarni ravnatelja jetnišnice mariborskega okrožnega sodišča veliki kazenski senat, ki je 4. januarja letos obsodil roparskega morilca Silvestra Kranjca na smrt na vešalih. Kmalu zatem se je slišal z glavnega hodnika jetnišnice žvenket verig. Bližal se je Silvester Kranjec, težko okovan. V teh okovih je čakal na končno odločitev glede svoje usode v samotni celici odkar je bil odkrit načrt pobega iz jetnišnice, ki ga je zasnoval Silvester Kranjec z zloglasnim razbojnikom Kodrom in Piutaričem.

Zle s'utnje so obšle nevarnega zločinca Silvestra Kranjca, ko je zagledal pred seboj v ravnateljstvu sobi zbrane sodnike. H Kranjcu je pristopil najprej predsednik dr. Turato in mu sporočil, da bo v torek 4. t. m. izvršena ob 6. zjutraj usmrtitev. Kranjec je poslušal to sporočilo čisto mirno. Ko ga je predsednik dr. Turato vprašal, ali ima morda še kakšno poslednjo željo, je Kranjec topo zrl predse in molčal. Le na vprašanje dr. Turata, ali je vse razumel, kar mu je povedal, je Silvester Kranjec odgovoril s komaj slišnim »da«.

Zatem se je približal Kranjcu odvetnik dr. Mühleisen in mu sporočil v nemščini, da je poslal na naslov maršalata dvora prošnjo za pomilostitev in da bo v tej zadevi posredoval tudi neki poslanec. Nasproti Kranjcu je dr. Mühleisen ob tej priliki v nemškem jeziku izrazil upanje, da bo njegova prošnja morda uslišana.

Po tem sporočilu sta orožnika odvedla Silvestra Kranjca spet nazaj v jetnišnico. Spravila sta ga v celico 38. v pritličju, kamor spravlja običajno zločince, ki jih čaka smrt na vislicah. Tukaj so Kranjcu sneli verige. Preoblekli so ga v civilno obleko in prinesli nato v celico tudi sveče. Frančiškan Bajuk pa je skušal Kranjcu olajšati poslednje ure. Celico so nato odprli. Pred vrati sta ves čas stražila orožnika. Kranjec je sporočil svojemu zagovorniku prošnjo, naj ga pride pred usmrtitvijo obiskat njegova žena Amalija. Nekaj časa je mirno sedel v svoji celici in se priprav-

ljal na poslednjo uro, popoldne pa je postal nemiren, ker do večera še ni bilo njegove žene Imalije.

Vodstvo jetnišnice je vsem zadnjim željam Silvestra Kranjca ustreglo. Opoldne si je zaželel cigaret, pečenke in solate, kar vse so mu takoj prinesli. Ko je nasproti jetniškemu ravnatelju g. Hohnjecu izrazil željo po vinu, so mu ga tudi prinesli. Za večerjo je dobil praženec, močno posut s sladkorjem in kakao. Ves čas pa sta orožnika skrbno pazila nanj.

Za izvršitev smrtne kazni je prispel v Maribor krvnik Hart s svojim pomočnikom. Že v ponedeljek popoldne je pričel postavljati vešala pod celico 38., kjer je sedel Silvester Kranjec. Postavil jih je tako, da jih Kranjec skozi celično okno ni mogel opaziti. Zadnja usmrtitev na dvorišču mariborske jetnišnice je bila izvršena nad znanim zločincem Juhartom, pred tem pa nad Laknerjem in Pančurjem.

Kranjec je vso noč nemirno hodil po celici. Zdaj pa zdaj je sedel na posteljo in nemo zrl predse. Zmerom je obračal pogled proti odprtim vratom v nadi, da pride v zadnjem trenutku pomilostitev. Ko se je zdanilo, je prošil za čaj, ki ga je pa le malo popil. Pred usmrtitvijo se je tudi spovedal.

Nekaj minut pred 6. uro sta stopila v celico orožnika in ga pozvala, naj jima sledi. Tresel se je po vsem telesu. Kraj njega je korakal pater Bajuk s križem v roki, oglasil se je zvonček. Ko je prišel žalostni spreved na dvorišče, je Kranjec za trenutek obstal in pogledal po dvorišču, nato je spet šel naprej. Sodnik dr. Kejžar mu je ob navzočnosti državnega tožilca dr. Košenine povedal, da je pomilostitev odklonjena. Pozval je krvnika Harta, ki je bil oblečen v črno obleko ter imel na glavi visoki cilindar, na rokah pa bele rokavice, naj izvrši svojo dolžnost.

Kranjec je ves drgetal, ko se mu je približal Hart. Peter mu je ponudil križ na usta, nato pa sta ga krvnik in njegov pomočnik postavila pod vislice. Čez glavo mu je krvnik položil bel prt in mu obrnil glavo. Nekaj trenutkov zatem je krvnik sodniku dr. Kejžaru sporočil, da je pravici zadoščeno... Sledel je bele rokavice in jih vrgel na tla.

Listnica uradništva

Dragatuš. Dopis je brez podpisa. Prosimo, da nam javite podpis!

poskrbeli za zaposlitev. Obe pokrajini, Beneška in Lombardija, sta bili postavljeni pod vojaško upravo in Henrik je bil imenovan za guvernerjevega osebnega adjutanta. V tej lastnosti je pogosto sedel do polnoči za pisalno mizo, da je opravil tekoče posle. Ob štirih zjutraj je moral biti že pripravljen za jutrni raport. Samo njegovo krepko zdravje in mladostna sila sta mogla prenašati vse to duševno in telesno delo. Konjeniški general baron Wallmoden je znal talente mladega oficirja tudi ceniti. Splügen je nenavadno hitro napredoval. Že po enem letu je postal ritmojster.

Nade v lepo bodočnost so bile čedalje večje. Vedel je, zakaj in za koga je delal. Včasih je bil tako utrujen, da se je komaj držal pokoncu. Toda misel na ljubljeno dekle ga je vzpodbujala. Ilona je postala v svoji samoti vnet pisarica pisem. Bivala je še zmerom v Gradu sv. Nikolaja in izurila se je bila, kakor je zmerom zatrjevala, v dobro gospodinjstvo.

Zalostne so bile vesti iz Ogrske, ki so prihajale k vojski v Italiji. Ko se banu Jelačiću ni bilo posrečilo obvladati upor, je prevzel poveljstvo Haynau. Krvava bitka pri Rabi in kmalu nato sledeča katastrofa pri Vilagosu sta odločili usodo Ogrske. Brez usmiljenja je padla železna pest Haynaua na nesrečno deželo. Grof Batthyany, nekdanji ministrski predsednik, je bil obsojen na smrt na vešalih. Njegova žena mu je poslala v ječo hlebec kruha, v katerega je bila zapekla kose razbitega stekla. Nesrečni mož si je s steklom obrezal vrat, tako da ga niso mogli obesiti. Morali so ga ustreliti, s čimer se je umaknil sramotni smrti na ve-

šalih. Oroszvajcu se je posrečilo hkratu s Kossuthom pobežniti v Turčijo. V Aradu pa so obesili trinajst najodličnejših madžarskih voditeljev, med njimi grofa Leiningen-Westerburga, nečaka angleške kraljice. O grofu Mogosházyju se ni slišalo nič. Henrik je menil, da je bil padel v kakšni bitki.

Za očiščenje južne deželne meje, kamor so se uporniki umaknili v donavske nižine, je bil določen ulanski polk, pri katerem je služil Splügen. Henrik je spet zamenjal pero s sablo. V vsej naglici je prekoratil polk pri Boglajenu mejo. Splügen je spet videl svojo uradno sobo. Njegove nekdanje posle je upravljal star, invaliden narednik. Čete so jahale mimo Gradu sv. Nikolaja; Henrik je bil o tem pohodu obvestil Ilono. Mladenka je stala pred grajskimi vrati in mu že oddaleč mahala z ruto. Pognal je konja proti ljubljenu dekletu, skočil s sedla in objel mladenko, ki je vsa zažarela od veselja. Samo nekaj minut je lahko govoril z njo, obnovila sta prisego večne zvestobe, in že je moral Henrik s svojim polkom dalje.

Pri Siklosu so zadeli na glavni stan. Splügen je dobil povelje, da mora donavske nižine očistiti in vse upornike, ki jih dobi z orožjem v rokah, brezobzirno postaviti pred puške. Pokrajino okoli vasi Györfalve so mu posebno priporočili. Tam so se po dobljenih vesteh zbrali zadnji ostanki honvedov. Odločnega vodjo so baje imeli. Umikanje proti jugu in s tem beg na turško ozemlje sta jima bila z obmejnimi četami onemogočena. Od vseh strani obkoljeni Ogrski ni bilo več misliti na rešitev.

Med potjo se je pridružil Splügnovemu švadronu vod pehote, ki ga je vodil neki nad-

poročnik. Pehota je imela isti nalog kakor ulanci. Henrik je prevzel poveljstvo nad vso ekspedicijo. Vojaki niso na svojem dolgem pohodu naleteli na nikako človeško bitje. Uničene kmečke domačije in požgane koče so kazale pot, ki so jo ubirale sovražne čete. Pred samotno krčmo so obstali. Krčmar je stal ponižno pri vratih in vprašal gospode, kaj želijo.

»Predvčerajšnjim so šli tod mimo madžarski uporniki. Katero pot so ubrali in koliko jih je bilo?« je vprašal Splügen.

»Milostljivi gospod, Bog naj vas ohrani še sto let! Kako naj jaz, ubog, star mož, vem, kam so šli! V temni noči so korakali mimo, kako naj vem, koliko jih je bilo!«

»Ta izgovor ti nič ne pomaga!« je rekel Splügen. »Ti poznaš tod okoli vsa pota in vse steze, zato moraš vedeti, katero smer so honvedi zavzeli. Pa četudi jih nisi mogel videti, si moral na tem, kako dolgo so korakali mimo, spoznati, ali jih je bilo mnogo ali ne.«

»Bog me naj kaznuje, milostljivi gospod, če vam nisem povedal vsega, kar vem! Kam so marširali? Cesta drži v Palczay, tjakaj so morali iti.«

»Ali je Palczay večji kraj?«

»Milostljivi gospod, ne! Palczay je pristava ki je last milostljivega gospoda grofa Milosovića. Tu v bližini ni večjega kraja.«

Hrvatski nadporočnik je bil doslej molče poslušal pogovor, zdaj pa je rekel Splügnu. »Dovolite, da jaz govorim z možakom. Vidi se vam, da ste se še malo gibali na bojiščih. Tako, kakor ste začeli pogovor z možem, ne boste nikdar izvedeli resnice.«

(Dalje prihodnjič)

Ženski vestnik

Nekaj nasvetov za kuhinjo

Se tako spretni kuharici se primeri, da je juha brez vsake barve, čeprav ima dober okus. Istotako se meso včasih noče lepo rjavno zapeči in je sok nekam blede. Da temu odpomoreš, si pripravi žgan sladkor, ki ti bo v vsakem primeru prav prišel. Sladkor pripravi takole: 15 dek sladkorja (sipe ali v prahu) stresi v čisto suho kozo in v začetku na kraju štedilnika mešaj, da se počasi raztopi, potem na bolj vročem, da se začne rumeniti in da dobi barvo čokolade. Kadar se sladkor žge, se precej kadi. Ko je sladkor lepo rjav, previdno prilij četrt litra (mešaje) vroče vode in naj počasi dalje vre, da se zgosti. Tako kuhan sladkor, ko se malo shladi, shrani v posodo, in ko se čisto shladi, zaveži s papirjem, da se ne napravi. Kapljica tega sladkorja bo lepo pobarvala juho, ne da bi se juha pri tem skalila. Tudi omako ali prikuho lahko pobarvaš s sladkorjem.

Da zelenjava, kakor špinača, fižol, ohrovt, ne izgubi lepe barve, jo daj kuhati vedno v slan krop in ne kuhaj predolgo, sicer porjavi. Posebno špinačo samo dobro prevri, ocedi in sesekljaj ali pa pretlači skozi sito. Predolgo kuhana zelenjava izgubi na okusu in lepi barvi.

Ko pripravljáš zelenjavo kot prikuho, ji ne dodaj preveč prežganja, sicer bo imela po prežganju okus. Tudi prežganje ne napravi pretemno, ker ima potem preveč po mokri okus. Če hočeš prikuho izboljšati, dodaj vedno žlico ali dve kisle smetaně. Smetano lahko daš k prav vsaki zelenjavi. Pa tudi malo sesekljane zelenega peteršilja izboljša okus.

Žlica paradižnikove mezge ali presen pretlačen paradižnik napravi jed vse okusnejšo. Iznajdljiva kuharica bo jedi vedno kaj dodala in s tem spremenila okus jedi, da jedi niso preveč enolične.

Za kuhinjo

Juha iz kislega mleka. Dva litra kislega mleka raztepi v loncu in pristavi, da počasi zavre. Med tem pa raztepi v kisli smetani osem dek moke. Ko mleko zavre, vlij mešaje v mleko zmešano moko, dodaj malo kumne in naj juha vre pet minut. Dodaj še malo drobnjaka in daj na mizo. Zraven daš zrezano in opečeno žemljo.

Rezanci iz ajdove moke. Namesto pšenične moke vzameš ajdovo moko in umesi rezance. Mesiš kakor navadno testo za rezance, potem razvaljaš, in ko se testo malo osuši, zrežeš. Rezance skuhaš v slanem kropu, ocediš in zabeliš.

Smetanove rezine na koroški način. Mešaj, da narase, štiri rumenjake in štiri deke sladkorja v prahu. Nato primešaj osem dek moke (po žlicah), en deciliter kisle smetane, ščep soli in sneg štirih beljakov. Primerne veliko pekačo dobro pomaži s sirovim maslom, napolni za pest na debelo s testom in svetlorumeno speci. Medtem ko se testo peče, pa pripravi nadev. Nadev: S šibo dobro stepi dva decilitra kisle smetane, štiri rumenjake, osem dek vanilijevega sladkorja, in ko se zgosti, primešaj še sneg štirih beljakov. Ta nadev polij po pečenem testu, postavi pekačo spet v pečico, da se nadev rumeno zapeče in strdi. Pečeno in še toplo zreži na poljubne rezine in daj toplo na mizo, a je hladno tudi zelo okusno.

Dušen porenček. Pol kile korenčka operi, ostrgaj in zreži na drobne rezance. V kozl segrej štiri deke sirovega masla ali masti, dodaj dve kocki sladkorja in ko se sladkor porumeni, dodaj žlico drobno zrezane čebule in ko tudi čebula porumeni, zraven stresl pripravljeni korenček, osoli in zalij s četrtinko litra kropa, pokrij in naj počasi vre do mehkega. Medtem pa pristavi v slan krop dve pesti zluščenega graha. Ko je grah ku-

han, ga stresi h korenčku, po potrebi še malo osladkaj in osoli. Skupaj naj še malo povre. Če imaš in če hočeš, dodaj še žlico ali dve kisle smetane in malo sesekljane zelenega peteršilja. Daš kot prikuho na mizo ali pa s pečenim krompirčkom.

Svinjsko meso z zelenjavo na štajerski način. 60 dek svinjskega mesa zreži na kocke, stresi v kozo, osoli in naliž toliko mrzle vode, da je meso pod vodo, in pristavi. V čisto platneno krpico zaveži pet zrn popra, vejico, timjana, pol lavorjevga lista in daj k mesu kuhat. Obenem pa pripravi zvrhan globok krožnik zelenjave, in sicer: korenčka, peteršilja, zelene in čebule, vse drobno zrezano ter stresi k mesu. Ko sta meso in zelenjava že na pol kuhana, dodaj še na vsako osebno po dva na kocke zrezana krompirja. Vse skupaj naj vre še kakih 20 minut, da se tudi krompir zmehča. Ko je jed kuhana, odstrani krpico s poprom in drugim, jed pa daj na mizo.

Pečena telečja jetra s čebulo. Telečja jetra zreži na bolj velike, a tanke kose. Vsak kos zase povaljaj v moki. V kozi razbeli mast in zloži kose jeter na mast; ko se opečejo po eni strani, jih zaobrni. Ko so jetra opečena, jih posoli in malo popopraj, zloži v toplo skledo, v soku pa ocvrni na koleščke zrezano čebulo. Ko čebula porumeni, sok polij po jetrih, po vrhu pa položi ocvrto čebulo in daj hitro na mizo.

Praktični nasveti

Ker so komarji velika nadloga za človeka, zato jih je treba uničevati in preganjati. Najlažje jih ugonobiš, če natreseš v mraku žerjavico na likalnik, na žerjavico pa stolčene kafe. Okna in vrata dobro zapri in tako pusti eno uro. Nato odstrani likalnik, v sobi pa napravi preprih, da se dobro izzrača. Med zračenjem imej temno v sobi. Kafro pa moraš zažgati vsak večer, ker prileti čez dan nanovo polno komarjev v sobo. Likalnik postavi na sredino sobe, in sicer na opeko, da se pod ne vžge.

Ščurki so velika nadloga v kuhinji. Prav lahko jih je odpraviti, če si da gospodinja malo truda. V drogeriji dobiš borovo kislino v prahu. S tem prahom potresi okrog štedilnika, napraši pa tudi vse razpoke v kuhinji in pod štedilnikom. Ščurki se drug od drugega zastrupe in poginejo. To delaj vsak večer toliko časa, da bodo vsi ščurki izginili. V 14 dneh ne bo nobenega več. Če je več strank v hiši, priporoči tudi njim, da natresejo ta prašek v kuhinji, ker le če tudi druge stranke preganjajo ščurke, bo vsa hiša kmalu brez njih. Drugače pa moraš biti vedno na preži in vsaj enkrat na teden potresi praška, če se jih hočeš ubraniti. Ko bi vse gospodinje ščurke preganjale, bi bile vse hiše brez njih. Ta prašek tudi lahko uporabljaš proti drugemu mrčesu, kakor ribicam in bolham. Ko prašek potresaš po podu, si zaveži čez usta ruto, da ga ne boš vdihavala, ker vsak prašek kolikor toliko draži dihala, in če že ne škoduje, koristi prav gotovo ne.

Kadar pripravljáš emoke, žličnike, rezance in druge testenine, primešaj moki za nožovo konico pecilnega praška. Jed bo vse bolj rahla, se bo bolj nakuhala in tudi na okusu bo pridobila.

RADIO

LJUBLJANA

od 9. do 16. julija

Nedelja, 9. julija: 8.00: Klavir in harmonij. 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Verski govor (dr. Tomaž Kurent). 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz františkanske cerkve (nova maša). 10.30: Citraške točke (plošče). 11.00: Prenos promenadnega koncerta vojaške godbe. 12.15: Narodne pesmi bo pela Poldka Zupanova (na harmoniki bo spremljal Avgust Stanko). 13.00: Napovedi. 13.20: Nedeljski koncert ra-

dijskega orkestra. 17.00: Kmetijska ura: Gospodarska navodila in tržna poročila. 17.30: Cimermanov kvartet (vmes bo pel Roman Petrovič ob spremljevanju klavirja — prof. Lipovšek). 19.00: Napovedi, poročila. 19.40: Nacionalna ura: Ideali naše mladine (Blagoje Radojevič). 20.00: Koncert pevskega zbora »Cankarja«. 20.45: Veseli zvoki (radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Za ples in boljšo voljo (plošče).

Ponedeljek, 10. julija: 12.00: Kozaške pesmi (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Zanimivosti. 19.40: Nacionalna ura: Gligorije Vozarevič (Olga Inkolič-Obračdovičeva). 20.00: Dauber: Zvoki iz Rumunije, potpuri (plošče). 20.10: Zdravstveno predavanje (dr. Ivan Kanoni). 20.30: Haydnova ura (izvajali bodo: Ornikova, Marin, Šijanec, Sedlbauer). 21.30: Charlie Kunz igra klavir (plošče). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Zvoki v oddih (radijski orkester).

Torek, 11. julija: 12.00: Iz operet (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Deset minut zabave. 19.40: Nacionalna ura: Predavanje inspekcije narodne odbrane. 20.00: Musorgski-Rimski Korsakov: Perzijski ples iz opere »Hovanščina« (plošče). 20.10: Kulturna zgodovina koroških Slovencev (prof. Ljotze Potočnik). 20.30: Koncert Učiteljskega pevskega zbora. 21.15: Odlomki iz filmov (plošče). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Čar operet (radijski orkester).

Sreda, 12. julija: 12.00: Koncert operne glasbe (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Šrnel »Škrjanček«. 14.00: Napovedi. 18.30: Sinji sport v Sloveniji (Janez Colnar). 18.50: Zbor praških učiteljev (plošče). 19.00: Napovedi, poročila. 19.40: Nacionalna ura: Obrti v Zagrebu v srednjem veku (Srdja Djokić). 20.00: Lehar: Dežela smehljaja, popuri (plošče). 20.10: Osvoboženje Slovenske krajine (prof. Jože Mavčec). 20.30: Violinski koncert Mirana Viherja (pri klavirju prof. Lipovšek). 21.15: Bežigrajski pevski zbor bo pel narodne (vojaške). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Vesele in žalostne bosta pela Jožek in Ježek.

Četrtek, 13. julija: 12.00: Pisan drobiž (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Deset minut zabave. 19.40: Nacionalna ura: Predavanje ministrstva za telesno vzgojo naroda. 20.00: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 20.15: Prenos iz Fribourga: Beethovnov festival. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Zdaj pa veselo (radijski orkester).

Petek, 14. julija: 12.00: Naše pesmi (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Zanimivosti o izseljencih (Jože Premrov). 19.40: Nacionalna ura: Julij v naših gorah (Janez Gregorin). 20.00: Paganini: Sonata XI.; Sonata XII (plošče). 20.10: Ženska ura: Kaj bi morala vedeti vsaka žena o zavarovanju. II. del (Vida Peršuhova). 20.30: Večer jugoslovenske glasbe (sodelovali bodo Marijan Rus, prof. Marijan Lipovšek — spremljava in radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 15. julija: 12.00: Plošča za ploščo, pisana zmes. 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Plošča za ploščo, pisana zmes. 14: Napovedi. 17.00: Otroška ura a) Selma Lagerlöff. Kako je Niels Holgerson popotoval z divjimi gosmi (povest v nadaljevanjih); b) Dogodivščine miške Miki (članice Narodnega gledališča). 17.50: Pregled sporeda. 18.00: Za delopust bo igral radijski orkester. 18.40: Telesna vzgoja in sport (Zlata Pirnatova). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Beseda k kongresu Kristusa kralja. 19.40: Nacionalna ura: Knez Ivo Semberjski v zgodovini in legendi (Radiroje Marković). 20.00: O zunanjih politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Bolgarska lahka glasba (plošče). 21.00: Prenos iz Italije. 22.00: Napovedi, poročila.

Za smeh in kratek čas

SREČA

Tujec kolovratil ponoči po mestu. Ne ve, koliko je ura, pa vpraša prvega, ki ga sreča. Ta pa misleč, da je to kak potepuh, ki ga hoče oropati ure, si ne upa pogledati nanjo. V tem trenutku udari ura na cerkvi eno po polnoči. Domačin pritisne tujcu krepko za ušnico, češ: »Pravkar je odbila ena.«

Tujec ves preplašen pomisli sam pri sebi: »Hvala Bogu, da ga nisem vprašal, ko je bila ura polnoči...«

PIJANEC PRI ZDRAVNIKU

Zdravnik: »Če ne boste nehali piti vina, ne boste stari...«

Pijanec: »Gospod doktor, saj tudi jaz zmerom pravim, da vino drži človeku mladost.

V ŠOLI

Učitelj: »Ko je Bog ustvaril zemljo, kaj je dejal?«

Zorica: »Dejal je: 'Ustvarimo človeka po svoji podobi.'«

Učitelj: »A komu je to rekel?«

Zorica: »Štorklji, gospod učitelj.«

TO NI NIKAKO ŽIVLJENJE

Sodnik: »Trdite, da šteje 30 pomladi... a rodili ste se 1. 1895.«

Obtoženka: »Da, gospod sodnik, toda sami morate priznati, da zadnja leta sploh ni bilo nikakih pomladi...«

S smehom zdravi ljudi

Pariški profesor dr. Vachet je ustanovil tečaj za smejanje. Učne ure so vsako nedeljo z začetkom ob 10. dopoldne. Opazovalci pravijo, da je na ta tečaj tak naval, kakor k nobenemu predavanju ali predstavi. Vse sili v dvorano, stari in mladi. Vsak bi se rad nasmejal do mile volje. Učna soba je velika dvorana, v kateri vsi tečajniki lepo in udobno sede. Stati ne sme nobeden.

Preden se začne prava vaja v smehu, stopi pred tečajnike profesor dr. Vachet in obrazloži, zakaj je smeh tak božji blagoslov. Za konec jim obljubi, da jim bo smeh vrnil voljo in veselje do življenja. Nato da pogasiti vse luči, tečajniki se morajo udobno nasloniti v sedeže, zapreti oči in si priklicati kolikor mogoče dobro voljo. Tedaj sredi tega molka

zadoni iz velikega gramofona neznanski smeh. Profesor ima plošč s smehom celo zbirko. Tečajniki nekaj časa ta smeh še mirno poslušajo. Ker ga pa ni konec, tega ali onega pograbijo smeh. To se sosedu neumno zdi in se tudi začne po malem muzati. Drugi se že zahablja in kmalu plane vsa dvorana v smeh. Plošče z neodoljivo silo vlečejo tečajnike za seboj in po nekaj minutah je v dvorani silen smeh.

Nato profesor dr. Vachet prižge luči in tečajniki planejo v zadni smeh, ko se spet vidi in ne vedo, zakaj so se prav za prav smejali. Po smehu so njihovi obrazi jasnejši in mirnejši. Tak smeh je dobro sredstvo proti duševni potrtosti vseh oblik in odpravi mnogo motenj v človeškem telesu.

Najnevarnejšega zločinca Francije so prijeli

Francoska policija je s sodelovanjem 200 močno oboroženih policijskih uradnikov, z enim oklopnim avtomobilom in z napravami za solzni plin naposled le spravila pod ključ najnevarnejšega zločinca Francije. Še je v spominu drzni napad na tovorni vlak na progi iz Pariza v Marseille, ki ga je lani 23. septembra izvedla 10članska roparska tolpa. Roparji so tedaj odnesli tudi 168 palic zlata, ki so tehtale 200 kg. Kmalu po ropu se je posrečilo prijati sedem zločincev. Nekoga drugega člana tolpe, Attilia Dessija, ki je bil nekakšen vodja tega ropa, so nedavno smrtno poškodovanega potegnili iz reke Seine. Dognali so, da sta ostala dva roparja umorila Dessija. Hkratu pa se je našla sled za poglavarjem roparjem Avgustom Melajem.

Policiji je prišlo na ušesa, da je neki bivši kaznjenec kupil blizu Pariza zapuščen posestvo, kjer je skrival Melaja in še druge sumljive ljudi. Vendar se posestvu niso mogli približati, ne da bi nastal sum, saj so zločinci imeli na sosednem mlinu noč in dan stražo. Mimo tega je krdelo hudih psov ogrožalo slehernega, ki bi se bil približal. Naposled je skrivališče roparjev pri Lamorlayu že zjutraj zarana daleč naokrog obkloilo 200 do 300 oboroženih policistov. Mimo tega je imela policija pripravljena še dva tovorna avtomobila in priprave s plinom za povzročanje solz. Pričujoč je bil tudi policijski komisar v posebnem oklopnem avtomobilu.

ski komisar v posebnem oklopnem avtomobilu.

Zanesljivi uradniki, ki so jih bili v ta namen izbrali, so se previdno v varstvu oklepov zoper kroglice bližali kmetiji. Kakor so se bili že prej bali, je policijo opazil tolovajski stražnik. Bivši kaznjenec, ki je bil najel kmetijo, je policistom z navidezno osuplostjo stopil nasproti in jih skušal zadržati z različnimi vprašanji. Medtem pa je policija opazila, kako je neki moški v nočni obleki skočil skozi okno iz hiše in hotel skozi vrt pobegniti. Policisti so planili skozi lesena vrtna vrata in se zagnali za ubežnikom. Ko je ta videl, da je obkoljen, se je v trenutku okrenil in hotel streljati, a policisti so bili urnejši. Hudo ranjen se je Mela zgrudil na tla, še preden je mogel ustreliti. Vsega zastraženega so prepeljali v pariško policijsko bolnišnico.

August Mela šteje 42 let. Leta 1935. je napadel letališče v Lyonu in je tam umoril nekoga uradnika. Za ta umor je bil Mela, ki so ga bili spoznali, ne pa prijeli, v odsotnosti obsojen na smrt. Leta 1937. je zagrešil roparski napad na nekoga blagajnika in na nekoga denarnega pismonošo. Vsega skupaj je obdolžen sedmih roparskih napadov s poskusnimi umori. Najhujši njegov zločin je bil pač v septembru lani s strojnimi puškami izvršeni napad na poštni voz tovornega vlaka iz Marseille v Pariz.

iz vode. Ko zakolje staro gos, kmet skrbno shrani njen želodec in črevesje. Ko se je nabralo gosjih želodčkov in črevesja lep kup, vse na žareči plošči spremenijo v pepel. Iz tega pepela potem izperejo zlata zrnca.

× S travo se hrani. Starejši možak Branson v Westburyju na Angleškem že dolgo nima nobenih dohodkov, pa se hrani na pošten način s travo. Obiskuje travnike, ki jih baš kosijo, in si polni svoj kovček s suho travo. Travo si pripravlja kot kuhano zelenjavo. Tu in tam si skuha tudi kakšen travni čaj. Za zimski čas pa si pripravlja iz tra-

ve neko vrsto posušene zelenjave. Zdaj so ga poklicali v neko bolnišnico, kjer hočejo zdravniki preiskati čudež, kako je mogoče živeti od trave.

× Spanje in rast človeka. Navadno slišimo iz ust zdravnikov, da zdravo spanje podaljša človeku življenje. Gotovo je na tem nekaj resnice. Manj znano pa je, da v spanju človek tudi rase. Natančna opazovanja na otrocih so pokazala, da podaljša spanje telo povprečno za poldrugi centimeter. To seveda ne pomeni, da bi ob pravilni prehrani otrok zrasel vsak dan za poldrugi centimeter, ker bi sicer zrasel v enem letu za pet metrov. V spanju pridobljeni prirastek se namreč čez dan spet izgubi. Tudi odrasli ljudje v spanju še rasto, in sicer zraste človek v eni noči do 2,50 cm. To podaljšanje telesa, ponavljajoče se v spanju vsako noč, vpliva blagodejno, kajti s sproščanjem mišic in razbremenitvijo okostnjaka od bremena težkega telesa človek noč za nočjo obnavlja porabljene telesne sile.

× Nemški vojaški časopisi o poljski vojski. »Die deutsche Wehr«, glasilo nemške vojske, objavila zelo zanimive podatke o stanju poljske vojske. Časopis svari pred podcenjevanjem poljske sile, o kateri pravi, da se je zadnja leta izredno modernizirala in izpopolnila. Poljska vojska šteje danes 30 aktivnih pehotnih divizij, 10 konjeniških divizij in 12 posebnih konjeniških brigad, dalje 50 motoriziranih artiljerijskih polkov, 10 polkov težke artiljerije in 4 polke oblegovalnega topništva. Posebno pozornost zasluži tudi poljsko vojno letalstvo, ki se je tudi močno izpopolnilo. Poljska razpolaga z odlično letalsko industrijo, ki izdeluje lovška in bombna letala. Poljska letalska industrija izdelava mesečno že do 500 prvovrstnih letal, v primeru vojne pa bi lahko izdelala do 800 letal mesečno.

× Ribe v tekočem zraku. Tekoči zrak je modrikasta tekočina, ki vre pod običajnim zračnim pritiskom pri zelo nizki toploti, namreč pri 190 stopinjah pod ničlo. V tekoči zrak položene rastline ali živali se takoj strdijo, ker zmrznejo pri takem mrazu vsi telesni soki. Isto velja za ribe, samo da ribe spet ožive, če jih vzamemo iz tekočega zraka. To je dognal neki francoski učenjak. Za svoje poskuse je rabil zlate ribice. Najprej jih je na površju skrbno posušil, potem jih je pa položil v tekoči zrak, kjer so ostale 2 do 20 sekund. Iz tekočega zraka jih je položil v vodo, ki je imela 20 stopinj C. Izkazalo se je, da ribice, ki je v tekočem zraku zmrznile, nikoli več ne oživi. Če pa zmrzne samo zunanja plast telesa, ribica spet oživi, toda mraz ji tako škoduje, da prej ali slej pogine. Če na ribi zmrzne naglo le tenka plast njene površine, lahko še živi, kakor vidimo to pri ribah, ki so zmrznile v navadnem ledu. Francoski učenjak je ugotovil, da nasfanejo v ribjem telesu med celicami ledeni kristalčki, če položimo ribo osušeno v tekoči zrak.

PRI TVRDKI

»Proteza« Verovšek & Ko.

Ljubljana, Krekov trg 10

(Tramvajski in avtobusni postaja nasproti Mesnega doma)

dobite najcenejše in najboljše vsakovrstne ortopedične in bandazijske izdelke kot: umetne roke, umetne noge, ortopedične steznike, oporne aparate, ravno držalce, vložke za ploske noge, kilne in trešne pasove, otroške popkove bandaze iz gume, popkove bandaze za odrasle, suspenzorje, gumijaste nogavice, gumijaste varovalke za kolena in členke, povoje, vato, gaze, brizge, vsakovrstne terapevtske pripomočke in higienske potrebščine.

Lastne delavnice. Specialni oddelek za brušenje in niklanje kirurških instrumentov.

Za dame damska postrežba.

SRCE V OKOVIH

ROMAN

35

Ce bi bil Kregar trezen, bi se bil najbrž umaknil, toda v pijanosti so ga te besede razdružile.

»Pusti me! Kaj ti mar, kje stojim in koga opazujem!«

»Idi!« Hladnokrvno se je igralec obrnil k njemu. »Idi in ne izzivaj!«

Taj v igralnici so prisluhnili. Cutili so, da se nekaj pripravlja. Zenske so zavreščale in se stisnile v kot.

»Kaj ti ni prav?« se je zlobno zarežal Kregar in s stisnjenimi pestmi stopil proti njemu.

»Se grozil mi boš?«

»Tudi udaril, če bo treba.« je zakričal Kregar in ga sunil v brado, da se je opotekel in se korakal v stran za rob mize.

»To mi pomaga!«

»Mir, mir!« so jeli klicati najtreznejši in priskočili, da bi preprečili grozeči tepež. Prvi mah se sploh niso zavedli, kaj Kregar misli, žele zdaj so videli, da je pijan in da ga bo treba s silo ukrotiti, da ne napravi kake neumnosti. Toda bilo je že prepozno. V Kregarjevi roki se je zablistal revolver in preden je kdo pomislil, da bi mu ga izbil iz rok, je počil strel. Igralec, ki se je bil s Kregarjem sporekel, je zakrilil z rokami in se zgrudil na tla.

»Ubil me je... Umiram...«

Vsem je groza zadignila vrat. S široko razprtimi očmi so strmeli v Kregarja, ki je stal sredi igralnice in topo gledal okoli sebe. In potem so zgrezili na tleh moža, ki se je zvijal v krčih in mu je kri bruhala iz ust.

Zdaj šele se je Kregar zavedel in revolver mu je padel iz rok. Streznil se je. Prijel se je za glavo in se z grozo v očeh ozrl naokrog.

»O, Bog!«

Tisti mah so se odprla vrata in v sobo je planil vratar.

»Policija!«

Ljudje so se osvestili. Vse vprek so se razlegli kriki groze.

»Hišna vrata vdirajo,« je zavpil vratar. »Bežite!«

Naglo je skočil k steni in odgrnil veliko zaveso iz težkega baršuna. Za njo so se prikazala majhna vrata, ki jih je odprl.

Gostje so izgubili glave. Strah jih je popolnoma prevzel. Strašni dogodek, ki so mu bili pravkar priča, in nenadni prihod policije sta jih tako zmedla, da so pozabili na vse, tudi na denar, ki je ležal na mizi. Slepo so drli k rešilnim vratom, da so se v trenutku zagostila. Ko so se naposled le zrinili skozi nje in je ostal v dvorani samo vratar, se je po večji razlegel glasen klic.

»Odprite! V imenu zakona!«

Pred vrati igralnice je stala policija.

Vratar je vedel, kaj tvega, če ne odpre. Vedel je, da bo policija vlomila vrata, vedel je pa tudi, da ima še nekaj trenutkov časa, ker so vrata močna. Skočil je k mizi in si napolnil žepa z bankovci. Potem je naglo odšel po isti poti, kakor vsi drugi. Poprej pa je utrlil luč, spustil zastor in vrata tiho zaprl. — — —

★

Ker stražniki niso dobili odgovora, so hoteli vrata odpreti, bila pa so zaklenjena. Takrat je počil strel. Eden izmed stražnikov je ustrelil v ključavnico, vrata so se podala in pot je bila prosta.

Stopili so v temo. Vodja je posvetil z žepno svetilko. Njen soj je begal po stenah in iskal električno stikalo. Bilo je na drugem koncu igralnice. Skočiti je hotel tja, tedaj pa se je spotaknil in skoraj padel. Sklonil se je in otipal nekaj kakor človeško truplo. Posvetil je s svetilko na tla in ves prestrašen odskočil.

»Mrtveč!«

V tem je eden izmed stražnikov privil električno luč. V sobi je postalo svetlo kakor podnevi. Vodja stražnikov je pokleknil k ne-gibnemu telesu, ki je ležalo na tleh.

»Ustreljen je. To je bil tisti strel, ki smo ga čuli, ko smo šli mimo hiše.«

Neznanec je bil zadet v prsa. Stražnik mu je naglo odpel krvavi telovnik in srajco. V mlaki krvi je zagledal malo nad srcem zevajočo rano.

»Čisto od blizu so ga ustrelili,« je rekel. Sklonil se je nad truplo in prislonil uho k prsom. »Ni še mrtev. Hitro po zdravnika! Srce še bije.«

Eden izmed stražnikov je stekel, da izpolni njegov ukaz, drugi pa so jeli iskati izhod, kjer so morali igralci pobegniti. Kmalu so ga našli. Vrata so držala na dvorišče in od onod na cesto. Toda ulica je bila prazna, nikjer žive duše. Edina sled, ki je ostala za begunci, je bil duh po bencinu.

Triindvajseto poglavje

BEG PROTI DOMU

Med prvimi, ki so zbežali, je bil Kregar. Ko je globoko zasopel sveži jutranji zrak, mu je odleglo. Zbral je misli in preudaril, kaj naj zdaj stori. Ali naj beži? Ali ne bo policija že vsega vedela, preden bo doma?

»Naj se zgodi karkoli, poizkusimo!« si je rekel. Vedel je, kje ga čaka avto. V sosednji ulici je bila majhna gostilna; tam na dvorišču je bil. Oprezno se je ozrl okrog sebe, ali ga kdo ne opazuje, potem pa je stekel. Vrata v gostilno so bila že odprta, saj se je delalo že jutro. Skočil je v prvo nadstropje in zbudil šoferja. Nato je stekel na dvorišče in skočil za volan; da se ni šofer trenutek nato zavihtel v avto, bi se bil odpeljal brez njega. Pognal je in bil v hipu na cesti, kjer je vključil največjo hitrost. Motor je razbijal, kakor bi ga hotelo razgnati, toda Kregar se za to ni menil. Iz ulice v ulico, mimo hiš in po ovinkih je šlo v peklenkem diru, da je nakajkrat le za las manjkalo, da se avto ni prevrnil. Malo nato je že drvel proti Gorenjski.

Danilo se je že, toda na Kregarjevem avtu so še zmeraj svetili žarometi, ki jih je bil v razburjenosti pozabil ugasiti. Mimo njega so hitele vasi in trgi in preden se je zavedel, se je že vozil po svojih tleh. Sunkoma je ustavil avto pred vhodom v graščino, da so zaškripale zavore, in skočil na tla.

Šofer ni razumel gospodarja. Zakaj ta peklenška vožnja? Kolikrat se je moral prijeti za sedež, da ga ni vrglo iz voza, kolikrat je zamižal, ko je pred seboj zagledal oster ovinek, kjer se je še on, ki je bil že star in izkušen šofer, bal hitro voziti. Toda Kregar je imel srečo, prav nič se jima ni pripetilo.

Graščak je naglih korakov krenil čez vrt in jel neučakano razbijati po vratih, da so mu odprli. Nato je stekel v svojo sobo in se zaklenil. Do opoldne ga ni bilo na izpregled. Kaj je ta čas počel, nihče ni vedel. Šele ko je prišla ura kosila, so se odprla vrata njegovega kabineja in mračnega obraza je stopil na hodnik. Slugo, ki mu je povečal, da jed že čaka, je nagnal z besedami, da to že sam dobro ve, potem pa je okrenil proti obednici, kjer ga je Zora že čakala. Tedaj pa kakor bi se bil ves izpremenil. Razorano čelo se mu je zeladilo in oči so izgubile neneravnih vročinskih lesk. Ko je govoril z Zoro, ni bilo v njegovem glasu drhtljaja, ne v očeh nemira, ki bi izdal grozo minule noči.

To je bilo štirinajst dni, preden je Zora odpotovala k svojim staršem.

★

Med tem je policija poizvedovala po nočnih gostih v igralnici. Odkrila ni nikogar. Prizadeti se niso hoteli izdati. Bali so se kazni, ki bi jih čakala. Tudi lastnika lokala niso našli.

Ranjenca, ki so ga dobili umirajočega v igralnici, so na zdravnikovo zapoved takoj

prepeljali v bolnišnico. Toda vsi napori, da bi ga rešili, so bili zaman. Preveč krvi je bil že izgubil in po nekaj urah je umrl, ne da bi se bil zavedel. V žepu so dobili njegove posetnice in začeli poizvedovati po njem in po ljudeh, ki se je z njimi zadnje dni družil. Zaslišali so jih, toda izkazalo se je, da nihče izmed njih ni bil tisto noč v igralnici. Vse je kazalo, da ostane zločin ne-kaznovan in dogodek tiste noči zastrt v ne-prodirno temo.

Štiriindvajseto poglavje

MATI IN SIN

Nikdar ni Zora pričakovala, da bo Vinko v tako kratkem času izvedel toliko reči, ki so bile v zvezi z njeno usodo. Poročila s fronte, ki so pravila, kako podlo je ravnal Kregar, so se ji zdela čudna, skoraj neverjetna, in vendar je bila prepričana, da so resnična. Ves njegov nastop in vse na njem ji je potrjevalo to sumnjo. Spomnila se je, kako je pred dnevi tavalala v temi, ne da bi vedela, kaj se je vse zgodilo, kar je Branko odšel na fronto in se ni več vrnil. Spomnila se je, kolikokrat ji je srce skrivaj velelo, da njen mož ni to, kar bi moral biti, in da so bile njegove besede le laž. Toda opravičevala ga je pred samo seboj, češ da ji je prisegel. Zdaj je vedela, kakšna je bila ta prisega.

Spomnila se je, koliko je pretrpela v samotni v gradu, kjer je bila zaprta kakor v kletki. Nikogar ni bilo, ki bi ji privoščil dobro besedo, niti staršev ne. Mislili so, da je srečna, in zavidali so ji. Ko bi vedeli, kakšna je njena sreča...

Da, nikogar ni bilo. Nikogar, ki bi ji povedal da ni vse tako, kakor je mislila. Sama je bila, le svojemu otroku je živela.

In potem je prišla bolezen. Takrat se je prvič zavedla, kaj je njen mož. Kakor bi ji padle luske z oči, ga je spoznala v vsej golotini in podlosti takrat, ko je nalašč zavračeval zdravnikov prihod, kakor bi bil slutil prvi korak do odkritja resnice.

Vsaka zdravnikova beseda ji je ostala v spominu. Spominjala se je, kako ji je pravil o tistih dneh, ko so se podirale ruske meje, o tistih dogodkih, ki so bili že zastrti s plaščem pozabljenja. Takrat ji je vzplamtel novo upanje, da bo le morda prišel čas, ko se vse izpremeni, da bo prišel trenutek, ko bo spet srečna kakor je bila nekoč.

Vsega se je spominjala. Prihoda domov in Vinkovih obiskov, ki so ji odkrili toliko reči, ki jih niti sanjala ni. In to kar je čuta današnji dan, ji je zbudilo toliko novih občutkov, da ji je postalo tesno pri srcu.

Ali je mogoče, da je šele teden dni, kar je Marko obolel, ali je mogoče?

Ko je avto, ki se je z njim Vinko odpeljal, izginal v daljavi, sta Vera in Zora še dolgo stali pred hišnimi vrati in gledali za njim. In potem je nenadoma obstal Zorin pogled na Veri. Videla je njena zardela lica in ustnice, ki so ji drhteje. Vedela je, da je v tem drhtenju sama sreča.

Ni mogla odtrgati pogleda od nje. Šele ko se je Vera počasi obrnila k njej in jo prese-nečeno pogledala, se je zavedla.

»Vera!«

»Kaj je?«

»Vera, ko bi ti vedela, kaj pomenijo besede, ki jih je povedal Vinko! Pekla so me rešile in me vrgle v novega. Zdaj vem, kaj mi je storiti. Prej sem molčala in trpela, sedaj je prišel čas, da se ta molk izpremeni v boj.«

Premolnila je in pobesila glavo. Vera jo je prišla za boko in šli sta v sobo.

Marko je spal. Ob skrinanju vrat se je predramil. Plašno je pogledal okoli sebe, potem pa je tiho poklical:

»Mamica!«

»Kaj je, Marko? Ali si se prebudil?«

»Pojdi k meni, mamica. Kaj lepega mi povej!«

Zori se je zjasnil obraz in droben nasmešek ji je preletel lica. Sedla je k sinčku na posteljico.

(Dalje prihodnjič)

MALI OGLASI

MOTORNOST ZAGO

na bencin v brezhibnem stanju prodam. Poizve se pri Brezjarju Janezu, Kranj, Primskovo 34.

V KOZJEM JE NAPRODAJ NOVA HIŠA

z velikim vrtom in sadnim nasadom. Zelo lepa lega. Izredno pripravno za obrtnika ali upokojenca. Prav primerno za upokojenca izseljenca. Cena 38.000 din. Pojasnila: Krajnc Adolf, p. Kozje.

RAZNE VRSTE ZDRAVLNIH ZELIŠČ

kupeje po najvišjih dnevnih cenah Kmetijska združba, r. z. z. o. z., Ljubljana, Novi trg 3. Zahtevajte informacije, pošljite vzorce in ponudbe.

POSJILA NA VKNJIZBO

poroke, menice, dolgoročno hipotekarna na hiše v sreskih mestih kakor tudi kmetom za gospodarske potrebe, tudi na 20-letno odplačilo, nabavljamo po 6%. »Central«, Zagreb, Bregovita 7, telefon 4607. Odgovor se dobi, ako pošljete znamke za 3 din vrednosti.

SAMEC, STAR 33 LET

mizarski pomočnik z 20.000 din gotovine se želi oženiti z dekletom, starim od 20 do 30 let, ki ima manjše posestvo. Dopise je poslati na podružnico »Domovine« v Celju pod »Mirno življenje«.

VSAKA OSEBA V VSAKEM KRAJU LAHKO STALNO ZASLUŽI

dnevno 40 do 100 dinarjev s prodajo vsaki mestni in hribovski hiši potrebnega predmeta. Pošljite svoj naslov na upravo »Domovine« pod »Takoj dober zaslužek«.

KMETIJA

hiša, tri gospodarska poslopja, sedem orlov zemlje v Orlah blizu Sevnice, se odda v najem. Informacije daje Metod Beltram, Impolca, Pošta Boštanj.

1000 DIN ZASLUŽITE MESEČNO DOMA,

ako kupite ročni brzoletilni stroj. Dajemo material, prevzemamo blago. Pišite: »Anos«, Maribor.

ZDRAVSTVENE IN POUČNE KNJIGE.

Dr. Holänder: Zablude ljubavnega življenja, 20 din. Kako se žena obvaruje spočetja nosečnosti, 42 din. Svetovalec dekletom za poroke, 35 din. Spolne bolezni, 38 din. Kako se dopadeš ženskam ali moškim, 30 din. Spisovnik ljubezenskih pisem, 30 din. Knjiga lepega vedenja, 32 din. Recepti za negovanje ženske lepote, 280 din. Meščanska kuharica, 40 din. Velika sanjska knjiga z vedeževanjem iz kart, loterijo in astrologijo, 66 din. Hiromantija - vedeževanje z dlani, 32 din. Čarobniška vedeževanja, 38 din. Čudeži hipnotizma, 35 din. Razpošilja po povzetju Saufer, Maribor, Krekova 6.

ČEVLJE

ostanke raznih fazon, poceni prodaja Stermecki, Celje

»ARIEL« 500 KUB.

s prikolico zamenjam za motor 200—350 kub. novejšje tipe. Naslov v ogl. oddelku »Domovine«.

OBLEKE DOBITE

najceneje pri Ivanu Gostenčniku v Dravogradu. Posebno štajerske obleke dobite že dobre po 475 din. Dobre kamgarnaste obleke težke, so po 600, močne delavske cajnaste pa po 240 din.

KMEČKO POSESTVO

med Zidanim mostom in Hrasnikom, okrog 50 orlov veliko, redi se lahko 10 glav živine, ter vsa gospodarska poslopja, se zelo poceni proda. Ves denar ni takoj potreben. Vprašati je pri Rudolfu Derганu, Laško.

POSESTVO

z gostilno, trgovino z mešanim blagom in lesom po zelo ugodni ceni prodam. Naslov v ogl. oddelku »Domovine«.

NAGLUŠNI!

Bolje boste slišali po svetovni metodi z majhnimi stroški V Vašem ušesu so tri majhne gibljive koščice. Če te koščice ne funkcionirajo dobro, slišate zelo slabo. Večino besed ne razumete. Zvočni ne dosežejo slušnega živca. Tisoči trpe zavoljo tega nedostatka. Zato potrebujete zelo majhen srebrni vibrator, da Vaša gluhost preneha, one male koščice bodo postale spet sprejemljive za zvok. Tako boste spet dosegli mir in zadovoljnost. Zahtevajte takoj brezplačno prospekte in pogoje za

30-dnevno preizkušnjo

Tu odrežite!

KUPON ST. 18. F.

Pošljite mi brezplačno in neobvezno prospekte kakor tudi pogoje za

30-dnevno preizkušnjo.

Ime:

Naslov:

APARATI VIBRAFON

(Dep. 18. F.), Zagreb, Boškovičeva 3.

Sreča je prišla čez noč!

»Imam spet prsi kakor z 18 leti,« piše presrečna gospa St. iz B. »Diva« je storila ta čudež. Preizkusite »Divo«. Dobili boste ob jamstvu 1000 Kč povrnjeno celotno kupno ceno, ako ne boste zadovoljni z »Divo« in po porabi polovice paketa vrnete ostanek. »Diva« daje vsaki ženski od 17. do 55. leta polne, čvrste grudi. Pošilja se diskretno. Prosimo, da navedete, ali želite imeti bolj razvite grudi ali samo čvrstejšje. Omot 12 din, trije lončki 30 din. Posebna ugodnost: Ako pošljete ta oglas v teku treh dni hkratu z naročilom, dobite pošiljko za 25% ceneje. Dr. Nic. Kemeny, kem. laboratorij, Kassa (Košice), Smidgasse 77/IV.

VIOLINE 1. RED. HARTMANN 99. DIN. 65. GITARE 128. DIN. 128. MEINEL HEROLD MARIBOR

NAGROBNE

SPOMENIKE

s starega pokopališča sv. Krištofa (in nove spomenike) po nizki ceni dobite, dokler traja zaloga, pri kamnoseku Kano-varju Franju, pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani.

SCHICHTOV RADION

varuje perilo!

Tudi brez mencanja in drgnjenja, če ga kuhate v raztopini Radiona, bo perilo bleščeče belo. Na ta način varujete tkanine, perilo bo bolj trpežno in Vas bo vedno znova razveseljevalo s svojo čudovito belino.

RADION BELINA!

NOV REDILEN PRAŠEK

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z majimi stroški zredi svoje prašiče. Zado- stuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav.

6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. Mnogo zahvalnih pisem.

MOŠTOVA ESENCA MOSTIN

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z majimi stroški pripravi izborni, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 20.—, po pošti din 35.—, 2 steklenici po pošti din 55.—, 3 steklenice po pošti din 75.—.

Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo z gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul. 1 a. Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANC, Maribor — Gosposka ulica 34.

SAMO

Din 98.—

63719 Po ceni in dobra zapestna ura Shock Proof, lepo kramirano obliže s svetle- čimi številkami in kazalec. Din 98.—

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem. Din 185.—

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem. Din 260.—

Zahtevajte cenik, zastoj in poštnine prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švicl.

Kupuj domače blago!

Na morje!

12

45301-2204
Za poletje najcenejši in najudobnejši otroški čevljički z gumijastim podplatom. Otroški Din 12.- in 15.-, ženski Din 19.-, moški Din 25.-

15

4581-1965
Otroški čevljički iz močnega angleškega platna bele barve z gumijastim podplatom.

19

40891-7063
Platnene sandale za otroke iz močnega platna s prožnim podplatom in zaponko.

29

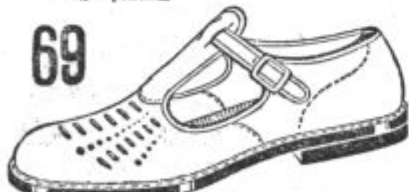
45307-4840
Udobni športni čevlji, ki so zelo primerni tudi za poljedelce pri delu na polju.

59

9337-2203
Gospodu dobro pristojajo k novi obleki ti fini čevlji iz belega ali svetlega platna.

69

2967-44800
Lahke moške usnjene sandale z usnjenim podplatom. Luknjice na prednjem delu dajejo nogi dovolj zraka.

99

8327-24683
Elegantni čevlji gospodom za poletje! Iz sivga ali drap semisa ali iz usnja, okrašeni z luknjicami, z usnjenim podplatom.

35

5982-44800
Praktične otroške sandale iz usnja z močnimi usnjenimi podplati. Otrokom neobhodno potrebne za igranje in sprehode.

12

47405-1102
Čevlji za kopanje izdelani iz posebnega platna s prožnim gumijastim podplati. Na vročem in ostrem pesku neobhodno potrebni.

19

45615-1166
Lahki ženski kopalni čevlji iz platna z gumijastim podplati. Potrebni so za kopanje vsaki dan!

25

25425-8405
Udobni čevlji iz močnega angleškega platna z gumijastim podplatom in peto.

59

3995-5153
Predvsem udobnost! Lahki in udobni čevljički iz finega usnja moderno izrezani. Za sončne dneve.

59

3985-15176
Okusno izrezani čevljički iz finega belega usnja z usnjenimi podplati in nizko peto. Izdelani za tople poletne dneve.

59

6095-0010
Noge si boste najbolj odpočili v teh lahkih čevljih iz finega angleškega platna v kombinaciji bele in rdeče barve.

59

60995-5538
Na morju se boste najbolj odpočili v teh lahkih pisanih čevljčkih iz najfinejšega platna.

59

04695-1135
Ti čevlji Vam bodo služili kakor trije pari drugih. Izdelani so iz finega difina s prožnim podplati. K čevljem dobite tri okrasne jezike.

79

3985-95154
Dovršeno lepi čevljički za poletje iz finega usnja v modro-beli kombinaciji z usnjenim podplatom in peto.

99

035-14114
Najnovejši model iz Meksike! Ženske sandale iz finega usnja pletene v belo-modri ali belo-rdeči kombinaciji. Za poletje ni bolj praktičnih čevljev.

99

9039-24674
Moški lahki nizki čevlji z okvirom izdelani iz finega usnja, ali iz semisa, okrašeni z luknjicami, z usnjenim podplatom.

Kopače kape (čepice)
Din 12.-

129

9039-0642
Moderni poletni čevlji za gospode. Izdelani so iz finega lanenega platna, kombinirani z usnjem, in usnjenimi podplati.

Havajke
Din 4.-

Plavalni remen
Din 15.-

Platnena žoga
Din 9.-

Bata